

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 3 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 3 k 40 f.

HIRDETÉSEK.

Az első sor minden napján 20 fillér.
Minden következő nap 10 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József tőrcsög-ut 22 sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1907.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szerda, szeptember 4.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezércikk: A nemzet ünnepe.
- Az aradi nyomdatulajdonosok a közönséghez. Ralsulit megölték?
- A szolgabíró nem az alkotmány intézménye.
- Botrány egy éjjeli mulatóban.
- Pánád.
- A visszautasított tanulók.
- Rémhírek a koleráról.
- Aki nem akar virillista lenni.
- Magyar üdvözetek Lukácsiu Lászlóhoz.
- Rabló cirkuszgazgató.
- Tárca: A Mars bolygón. Irta: Névtelen.

A nemzet ünnepe.

Arad, szeptember 3.

A magyar állam megalakulásának ezer éves emlékét tizenegy év előtt ünnepelte a nemzet. Akkor állította föl a haza nevezetes helyein a milleniumi emlékoszlopokat, szobrokat. Az egész művelt világ, az életnek egyéb gondjai mellett, szeretettel tekintett akkor a magyar nemzet felé, régi értékét becsülni tudta, egykori nagyságát ismerte és századokon át tartó kemény harcai felől tudomással birt.

Hogy áll egy állam Európában ezer évi alakulat után is, a különböző társadalmi és állami átalakulások forogtagai között, tömérdek veszély és rengeteg viszály után: ez minden elfogulatlanban tiszteletet gerjesztett s joggal gerjeszthetett is azon a világrészen, amelyen élünk s amelynek államai között kor tekintetében a legelsőek vagyunk. Pedig az államviha-

rok sehohsem zajlottak oly erősen, mint itt, de az Árpád ültette erős tölgy dacolt a mindent elpusztító fürgetegekkel, s megmaradt annyi időtlen idők után is a magyar állam, amelynek kései költőlakója joggal mondhatta el: büszke magyar vagyok én, Keleten nőtt törzsöke fámnak.

Nos, a büszkeségről már egy kicsit letehetünk. Halni való népek megtehetik, hogy büszkék maradnak sirba dőlésükig. Egy nemzet azonban, mely élni akar, egy nemzet, amely nemcsak élni akar, hanem régi fényét, dicsőségét, hatalmát visszanyerni akarja, mást kell hogy tegyen. Más világot élünk, a hadizaj helyett a munka az élet, az a munka, melyet a legkevésbé sem lehet többé csendesnek nevezni, ellenben lázasnak, erősnek, törtetőnek; közönségesen szólva: a huszadik században vagyunk.

A husz századból tizet töltött már a földtekének ezen a felén a magyar. Harcban, mint mondani szokás. Rosszul van mondva. Harcban és munkában. Mert a nem termékenyítő, hanem megsemmisítő harc nem érték a nyomában járó termékenyítő munka nélkül, sőt enélkül még a létezése is lehetetlen. Köznapi szó a kasza, de ér annyit, mint a kard.

A kaszás ember munkája nélkül a kardos ember éhen halhatott volna: nemcsak a vitéz seregek, hanem a munkás nép is tartotta fenn ezt az országot annyi esztendő folyásán átal. S ma kiváltként a munka jegyében élünk végig a kerek vilá-

gon mindenütt, még a hadi aktusok is csak azért születnek, hogy a munkának tért hódíthassanak.

De ebből a jegyből is mindig büszkén és tisztelettel tekinthet vissza a messze ezeréves nemzeti őskor homályába a magyar Árpád vezérre, a bölcsre, kard és sarló megosztójára, aki a harcok halálával nyerte meg ezen a honi földön a munka életét. A harcosok harcoltak, míg a munkás dolgozott: e kettő munkája vetette meg a messzi idegenből jött hazátlan nemzetnek az államiségát.

Árpád halálának emlékűnepe valamennyiünknek áldozati napja, amidőn szívünket emeljük fel a nagy Vezető ismeretlen sirja oltárához. Egygyétartozandóságunk jele lesz ez az emlékűnnap. Amire különösen szükségünk van ma, a széthúzások napjaiban s amely mindig összetartásra int bennünket, minden magyarokat. A hódolat és tisztelet, amiket elébe viszünk, a lelkeket forrasztja össze és vasláncnál keményebben kalapácsolja össze a magyar vér kötelékeit.

Országos ünneppé válik az idén ismét az Árpád-kultusznak, a honba vezető tiszteletének a napja, hogy szívünkben egyforma virágot hajtsunk a hazaszeretet. Az egész ország figyelme fordul a jövő heteken a szeri sík felé, ahol egymás el nem hagyására esküszik újból a magyar. Ott lesz lélekben Aradváros egész közönsége is, küldöttjeiben pedig a törvényhatóság, hogy a mi hódolatunkkal együtt elvigyék

A Mars bolygón.

Irta: Névtelen.

Nagy kedvveléssel, mondhatnám lelki gyönyörűséggel üzöm már tiz év óta a szellemidézést. Osmerem, kipróbáltam ennek a mesterségnek minden fokát. A halálfej, a titkos jelek, a bűvös szavak a kopogó szellemen keresztül a fekete kamrában látható és hallható szellemeig. Az első években nagyon sűrűn jártam a szeánszokra; lelkemet ragadták az ott látottak és hallottak, ugyannyira, hogy mihamarább a szellemidézés betege lettem. Lelki beteg. Orvosom figyelmeztetett, hogy hagyjak fel a szellemidézéssel, mert ha így folytatom tovább, a szellemeim örültje leszek.

De hát lehet a tengernek nyugalmat parancsolni, mikor az orkán jár felette örült táncot? Hát lehet a sötét börtön fenekén megláncolt rabnak megparancsolni, hogy ne kövesse lelke röptét, mikor szabadságról álmodik? Hát lehet kiirtani lelkemből az élő hitet, mikor az meggyőződésé érlelődött meg bennem, mikor szívem minden dobbanása, agyam minden gondolata, vérem keringése, minden, minden mi bennem él, azt kiáltja: ember te halhatatlan vagy?!

Ugy vágyott lelkem a szellemelek után, mint a kincstől gyötört ember: vágyik az enyhülés után.

Ugy vágyott lelkem a szellemelek után, mint a szárnyaszegett rab madár a szabadság után.

Felgyógyultam. Az orvosi tanács ellenére most még fokozottabb mértékben folytattam kísérletezéseimet. A szeánszokon gyakrabban vettem részt. Szóval, teljes lelkemből áldoztam a spiritizmus oltárán. Valami megmagyarázhatlan erő üzött az örvény felé.

Egy szerencsétlen — reám nézve azonban szerencsésnek mondható — esemény mentett meg a biztos lelki betegségtől vagy a haláltól. Egy spiritista barátom a spiritizmus áldozata lett. Megörült. Elmeógyógyintézetben lelte szomorú halálát. Ez az esemény volt fordulópontja lelkemnek. Szerencsétlen barátom végzete megdöbbentett. S mit az orvos okos tanácsa nem birt kiűzni lelkemből, ez az esemény s az ebből folyó saját erős akaratom kiűzte. Nehéz küzdelem volt, de végre is győzött a jobbik eszem. Az az erős hit, mely azelőtt lelkemben élt, azonban nyomokat hagyott maga után. Ma is hiszek, de nem mindent. Ma úgy látom, úgy érzem, hogy a szellemidézés unaloműző kellemes szórakozás annak, aki uralkodni tud önmagán, aki nem adja oda lelkét sem a szellemelek sem valamely szemsugár bűvölő hatalmának. A lelkierő az egyedüli és biztos fegyver a szellemelekkel való ismeretség, a hipnotizálókval való érintkezéstartó hatása ellen. Vegyünk részt a szeánszokon, higgyünk, de ne nagyon, mert ez lelket öl.

Azután tisztában kell lennünk azzal is, hogy a spiritizmusnak semmi köze a hipnotizmushoz. E kettő két ellentétes fogalom. Tűz és víz. Olyan távol áll e kettő egymástól, mint az

emberi elme véges volta a mindent tudó isteni elme végtelenségétől. A hipnotizmus határa az isten fogalmánál van, itt megáll, ezen túlterjeszkedni már nem képes, mert szülőanya az ember véges elméje. Míg a spiritizmusnak nincs határa. Szülőanyja az isteni elme végtelensége, mely magában foglalja az istenség fogalmát, a mindentudás végtelenségét.

A szellemelekkel való ismeretséget ezen kívül annak, aki uralkodni tud önmagán, tanulságosnak is tartom. Igen, tanulságosnak! Hisz a szellemelekkel való gyakori érintkezésnek köszönhetem, hogy megismerhettem jó szellememet, háziszellememet, Kolorádot. Ennek köszönhetem, hogy betekintheztem a szellemelek világába, megnyitottam a titkok titka, látok, amennyit Föld lakónak látni és tudni szabad. A szellemelekkel való érintkezésnek köszönhetem, hogy megjelenhettem a Merkúr, Vénusz és Mars bolygók felületén, megismerhettem az ottani élőlények alakját, szokásait, testi és lelki életét, sajátosságait s egyéb tulajdonságait, ennek köszönhetem, hogy megerősödött lelkemben a szellem örök élete és a lelkeknek bolygóról bolygóra történő vándorlásában való hit.

Tegnap is — mint annyiszor — késő éjjel az Abc kör segítségével idéztem.

Az Abc kör egy rendkívül vékony ezüst lemezre írt 20—25 cm. átmérőjű szabályos kör. A körvonal mellett belül ugyancsak köralakban egymástól egyenlő távolságban van a lemezre írva az Abc 33 betűje. A betűk alatt egyenes vonalban 10 szám, 0—9 ig. A kör kö-

az aradi mártírok szellemét is a vérrel szerző honalapító iránt.

Tisztelet az ősök, szeretet egymás iránt, erős elhatározás a haza jogainak védelmében: az ünnep ezt rendeli, nem parancsszóval, hanem csak szív szerint. De a lelkek együtt érznek, az agyak egyformán gondolkoznak s a szívek együtt dobbannak majd ezen a napon, mely ünnepi voltával fogja megmutatni, hogy a második ezer éven is, sorsának utjai iránt kedvét nem veszítve, a nagy Vezető emlékéhez hiven és Istenéhez való bizodalmas hittel áll a magyar. *)

Az aradi nyomdatulajdonosok a közönséghez.

A nyomtatvány árak szabályozása

Arad, szeptember 3.

Az aradi nyomdatulajdonosok a következő közlést intézik a közönséghez:

A papír-áraknak és a munkabéreknek növekedése az aradi nyomdatulajdonosokat azon kényszerűség elé állította, hogy árakat a körülmények által parancsolt mérvben fölemeljék.

Az aradi nyomdatulajdonosok a maguk természetes érdekei mellett, sokszor ezek háttérbe szorításával, mindenkor a közönség érdekeit tartották szem előtt. Igyekezett a főváros nyomdáival mindenben versenyképessé lenni s mikor ezt a fokot elérte, minden törekvése abban csúcsosodott ki, hogy modern készítményeivel, mérsékelt áraival, gondos kiszolgálás által, a közönséget erről a versenyképességről meggyőzze.

Ezt a célt, ha nem is teljes mérvben, elértük. Jól esik hivatkoznunk arra, hogy a közönség egyre teljesebb bizalommal fordul a helyi nyomdaipar felé s fölöslegesnek tartja, bárminő technikai kivített igénylő munkáról van szó, hogy a helyi ipart mellőzve, Budapestre forduljon.

Annál súlyosabb az aradi nyomdatulajdonosok helyzete, a mikor oly lépésre kellett magukat határozniok, a mely a közönségnek, a

fogyasztóknak jelent némi csekély fokozott megterhelést. Azonban az indokok, a melyek erre vezettek, annyira közismeretesek, hogy a nyomdatulajdonosokat ezen áremelésért vád nem érheti. Ha a nyomdatulajdonosok a beállott úi körülmények között régi árakat akarnák fentartani; ez egyet jelentene valamennyiük anyagi megrázkódtatásával.

Tudatában azonban e lépés fontosságának, az aradi nyomdatulajdonosok alapos megfontolás és a körülmények kellő mérlegelése mellett egyöntetű eljárással határoztak ez ügyben. Egyöntetű nyomtatvány árjegyzéket állapítottak meg, a mely minden aradi nyomdatulajdonosra egyformán kötelező. Ezzel nem csupán a tisztességtelen verseny csiráit irtották ki, de egyben gondoskodtak arról, hogy a közönség e súlyos viszonyok között ne zsákmányoltassék ki, és hogy az árak emelkedése ne lehessen sehol se nagyobb, mint a minőt a papír árak és a munkabérek emelkedésének lelkiismeretes és pontos leszámításával, egyöntetűen megszabtak.

Ezen közös nyomtatvány árjegyzék szeptember 1-ével életbe lépett. Kérjük a közönséget, vegye ezt tudomásul, győződjék meg arról, hogy az áremelkedés nem nagyobb, mint a minőt elkerülhetetlenül életbe kellett léptetni, s kérjük, hogy a súlyosbodott viszonyok között is továbbra támogassák az aradi nyomdaipart, a melyek vezetői és munkásai egyforma buzgalommal törekednek azon, hogy a közönség igényeit, izlését, anyagi szempontjait a legmesszebb menő határokig kielégtessék:

Aradi Nyomda R. T., Réthy Lipót és fia,
Bloch H., Simtion Péter,
Gör. kel. egyházi nyomda, Tribuna Poporului,
Kalmár Nándor és Társa Weisz Félix,
Keppich Zsigmond, Zlinszky I. és Társa,
Losonczy Z. és Társa,

TÁVIRATOK.

Az orosz külügyminiszter Bécsben.

Pétervár, szeptember 3. Isvolski külügyminiszter négy hétig marad külföldön és Berlinen kívül Párist, Londont és Bécsét is meglátogatja.

zépontját egy kis kör veszi körül, melyben egy, a szellem által vezetett ezüst pénzdarab nyugszik. A kiskör jobb oldalán „igen“, a bal oldalon „nem“ szócscika van írva. A kör közép-pontján a pénzdarab alatt a szellemet megjelenítő kényszerítő bűvös jel, melynek erejét kiegészítették az idéző által használandó titkos szavak.

Köztudomásu, hogy az Abc-kör segítségével való idézés a legkezdtelegesebb, meglepő jelenetek előidézésére éppenséggel nem alkalmas. Kezdetleges voltánál fogva inkább kedvtelőszerakozást, mint mély gondolkodásra okot adó eredményt nyújt.

Az említett éjjelen tehát meglepőbb eredmény várása nélkül, pusztán szórakozásból beszélgettem a föld légkörében mozgó, még szférákba nem jutott szellemekkel az e célra berendezett s a külvilág zajától jól elzárt, halvány kékes fényvel gyengén világított szobában.

Titokzatosan mély csend vett körül, melyben a betűről betűre futó pénzdarab gyors sikamlása és valami különös — szavakkal ki nem fejezhető — zsongás volt hallható.

Egy ideig kedélyesen folyt az idézés, különféle rendű és rangú szellemek jelentek meg előttem, míg végre azon veszem észre magam, hogy szemeimre az álom ólomsúlyként nehezedik, agyamban zűrzavar keletkezik, szemeim elhomályosodnak.

Oda kint a profán világban az óra éjfélét üt. Készülök a lefekvéshez... de im felpattan az ajtó s belebban rég ismert házi szellem: Kolorád.

A Mars bolygón, a világ legszebb kertjében vagyok. Levegőben függő tündérkertben, hol illatosabb a virág, zengőbb a dal, mint a földön. A mesék tündérkertje ez, melyben soha nem látott, csodás alakú és színű virágok millióiból kiáradt bűvös illat tölti a levegőt. A kertben — mely szellőztető nyílásokkal ellátott másfél méter vastagságú üvegburkolattal van teljesen körülvéve — sutogó, ölelkező kis csiny párok — nő és férfi — ezrei sétálnak. A mámorító levegő csendjét itt-ott elhangzó csókok csattanása zavarja, majd egyes párokat látok hirtelen eltűnni a kert legrejtettebb helyein különféle színű virágokból művésziesszen készített virágfülkék valamelyikében. A virágfülkéket sűrű, magas bokrok veszik körül.

A kert fölött kormányozható és mozgásukban szabályozható repülőgépek óriási hajókat repítenek a levegőben, melynek kényelemmel berendezett fedélzetén apró emberkék vannak elhelyezkedve. A világ ezen legmodernebb közlekedési eszközén kívül repülő vasmadarak ezrei és ezrei pokoli lármát előidéző bugással, berregéssel villámgyorsan szállítják a rajtuk elhelyezkedett egyes emberkéket. E bolygón a röplés problémája már rég meg van oldva és teljesen tökéletes. A függőkerttel egy vonalban ugyancsak a levegőben lakóházak és más épületek állanak.

— E bolygó, amiként látod — szólalt meg a mellettem lévő Kolorád — egy rendkívül népes, emberekkel és állatokkal tuluzsolt légbeli város. Városnak mondom, mert az egész bolygó felülete a levegőben elkülönítő határ nélkül épített épületekkel van tele. Lakóházaikat és

A szolgabíró nem az alkotmány intézménye.

Fölmentett szocialista író.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, szeptember 3.

Tavaly júliusban a temesmegyei Datta községben a mezőgazdasági munkások körében élénk agitáció folyt sztrájk érdekében. Szandhász Ferenc ottani fősolgabíró kinyomozta a főcinkost s egy hónapi fogházra ítélte. Ebből az alkalomból Róth Ottó temesvári ügyvéd-jelölt s szocialista író erőteljes cikket írt az ottani „Volksuille“ című szocialista lapban s ebben a fősolgabíró basáskodása ellen erősen kikelt. Cikkében azonkívül politizált is s többek között ezeket írta:

„A kozákok Tulipán—Ázsiában ismerik kötelességüket A szolgabírónál minden reggelhez két agitátort esznek meg, délre felemésztenek három bujtogatót. Pénzbüntetést, börtönt, zsandárütletet, minden munkásnak többet-kevesebbet, teljesen aszerint, hogy mennyire nyitja a száját — el kell tűnie. Az urak már egész vakok és örültek, formális örülési rohamban szenvednek, vagy még inkább üldözési mániában, deliriumban. Minden a mi nevet visell: „munkás“ a miniszter és főispán urak rendeletei szerint nyuzandó és az apró szolgabírói személyek mindent bevesznek, elzárnak, láncolnak, lövöldöznek, amint éppen sorra jön. Okkal és ok nélkül nap-nap után százával elfojtják Magyarország „jogállamban“ a mezőgazdasági munkásokat, mivel a száraz kenyérral nem akarnak megelégedni, mivel a télen át többé éhezni nem akarnak.“

A megsértett fősolgabíró ennek alapján panaszt emelt becsületsértés miatt, a kir. ügyészség pedig lázítás miatt.

A temesvári esküdtbiróság bünsnek mondotta ki a vádlottat az alkotmány intézménye elleni lázításban s ezenkívül becsületsértésben és ezért egy évi fogházra és 300 korona pénzbüntetésre ítélte.

A kir. kuria — mint Budapestről táviratozzák — ma tárgyalta az ez ügyben benyújtott semmisségi panaszokat Valkó Pál bíró elő-

egyéb épületeiket belül finom és meleg szövettel gazdagon bevont vastag üveglapokból készített, illetve automatáikkal készítették. Az épületeket a Mars anyagába eresztett hatalmas vasoszlopokon nyugvó vaslapok tartják fenn. Nehány ezer év előtt lent a Marson építették házaikat, de idővel annyira megsokasodtak, hogy a talaj kevésnek bizonyult az emberek befogadására és termőképessége azoknak táplálására. Ez a türehtelen és elviselhetetlen helyzet szülte a Föld lakóknál sokkal előrehaladottabb műveltségi fokon álló emberekben az eszmét, hogy az istenséghez közelebb emelkedjenek.

A Mars sokkal előrehaladottabb fejlődési stádiumban van mint a Föld s éppen ezért klímája rendkívül szigorú. A Nap éltető ereje évezredekkel ezelőtt egy hosszuéletű, hatalmas, erős népet tartott itt fenn, ma azonban a Nap éltető erejének fokozatos csökkenése következtében egy erejében megtört, testileg fejletlen, rövid életű nemzedék küzd az ész fegyverével a végső pusztulás, az enyészet ellen, mindaddig, míg az enyészet hatalmán megtörik az ész ereje és e bolygón kihal minden élet. Mesterséges uton igyekezzenek pótolni a Napnak élet adó, termékenyítő melegét, Kétségbeesett, szörnyű tusája ez az életösztönnek a lassan-lassan mindent megsemmisítő enyészettel. A mit itt magad körül látsz és érzel, ez a szemkápráztató szépség, ez a vércsiklandó kellemes melegség, az illat, a dal mind mesterséges uton van előállítva. Fű, fa, virág, illat, madárkák dala mind mind emberi találmány. Az isteni erő ma már e bolygón keveset produkál.

adásában. A legfőbb bíróság Baumgarten Izidor dr. koronaügyész-helyettes és Weiss Odön dr. védő meghallgatása után megsemmisítette az ítéletet s a vádlottat teljesen felmentette mindkét vád alól. Felmentette pedig azért, mert a cikkben nem az alkotmány intézményei, hanem egyes közegei ellen foglaltatik lázítás, másrészt a főszolgabíró panaszát nem a kir. ügyészséghez, hanem tévesen a kir. járásbíró sághoz intézte.

Botrány egy éjjeli mulatóban.

Megtámadott detektívek.

A harcias amazonok.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, szeptember 3.

Veszedelemes kalandja volt az éjszaka egy fővárosi rendőrnek, aki egy társával az este polgáriruhába öltözve, hivatalos kötelességéből kifolyólag sorra járta a Belváros éjjeli mulatóit.

Amikor az egyik házból távozni akart, eléje állott a házmester és kapupénzt követelt. A rendőr ekkor igazolta hivatalos kiküldöttségét, de a házmester dühbe jött, szitkozódni kezdett, majd a rendőrré támadt. Lármajával összecsendítette a nőket, akik botokkal rohanták meg a rendőrt. A rendőr, látva a veszedelemes helyzetet, revolvert rántott. A fegyver láttára a merénylő nők elfutottak. Az izgága házmestert bevitték a főkapitányságra, ahol megindították ellene a vizsgálatot. Fővárosi tudósítónk az esetről az alábbiakat jelenti:

Mióta Boda Dezső főkapitány megrendszabályozta az éjszaka leányait és az éjjeli mulatókat, azóta sok üdvös javulásról adtak hírt a lapok. Az erőskezű főkapitány nemrég a lányok helyzetére is gondolva, elrendelte, hogy a mulatókba hetenként este detektívek járjanak, tudják meg, hogy a leányokat a tulajdonosok nem-e zsákmányolják ki, rendes, tiszta és egészséges lakást kapnak-e s végül, hogy a tulajdonos nem-e bánik velük brutálisan.

Egy ilyen „hivatalos bejárás” volt tegnap is a Belvárosban, ahol Szomodi Benjámint polgári rendőr a többek között több társával megfordult a Vármegyeház-utca 15. szám alatti ház-

ban. Éjfél lehetett, mikor a mondott házba becsöngettek a detektívek. A kaput valami Strach László nevű házmester nyitotta ki, aki, amikor a detektívek kijöttek, kapupénzt követelt. Természetesen a hatósági közegek erre nem voltak hajlandók, amire Streich éktelen káromkodásban, szitkokban tört ki.

A nagy lárma előjöttek felfegyverkezve a „nők” is, akik segítettek tulharsogni a házmester hangját. Pillanat műve volt s fenyegetővé vált a helyzet. A detektívek erre revolvert rántottak s megfenyegették a támadókat. Mi sem természetesebb, hogy a revolver láttára elment a kedvük a további veszekedéstől s mint a megvert ellenség, úgy rohantak vissza futólépésben bűnös hajlékukba.

Rendíthetetlen bátorsággal azonban mindvégig kitartott Streich László, akit a detektívek előállítottak a főkapitányságon. Itt hatóság elteni erőszak és éjjeli közcsendháborítás címén megindították ellene a bűnügyi nyomozást.

Raizulit megölték?

Francia tábor Casablanca előtt.

Küzdelem két millió töltényért.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, szeptember 3.

A marokkói fölkelővezérről, a híres Raizuli-ról a legellentétebb hírek érkeznek, — egyikük szerint megölték, — de abban megegyeznek a tudósítások, hogy Marokkóban igen válságos a helyzet s az európai hatalmaknak rendcsinálási kísérletei még nem hozták meg a kellő eredményt.

Távirati tudósításunk a következő:

Páris, szept. 3. A Párisban időző miniszterek tegnap a marokkói kérdés tárgyában tanácskozássra gyűltek egybe. A konferencia után Clemenceau miniszterelnök kijelentette, hogy a kormány egyelőre még semminő akciót sem vett tervbe. Ha a helyzet, — ugymond, — bajos volna, a távollévő minisztereket is Párisba hívták volna. A miniszterelnök egyben megcáfolta a Drude tábornok állítólagos visszahívásáról szóló híreket. A kormány teljesen megbízik

Drude tábornokban, valamint Phillibert tenger-nagyban és eszébe sem jut, hogy ezeknek egyenes haditervet írjon elő.

London, szept. 3. A Daily Telegraph tegnapi tangeri jelentése szerint Buchta ben Bagdadi meghallája Tetuántól két napi járóföldre táborozik. A Raizulival folyó harcokról szóló hírek valótlanak. Drude tábornok Casablanka előtt állandó táborot készít. Attól tartanak, hogy a közelgő viharos időszak arra fogja kényszeríteni a hadihajókat, hogy helyeiket elhagyják, a mely esetben a hajók ágyúzása a szárazföldi csapatokat nem támogathatja, minthogy a fény-szórók ez esetben nem világíthatják be az egész területet. Ugyanazon lap larasi jelentése szerint 1-én érkezett oda Fezből az utolsó európai család, Cohen német orvos neje három leányával és két fiával. Cohen dr. a benszülöttek kérelmére Fezben maradt, nehogy a város orvos nélkül maradjon.

London, szeptember 3. Casablancába ma két újabb zászlóalj katonaságot várnak. Hír szerint Renault francia követ legközelebb Casablancába érkezik, hogy a katonai hatóságokkal tárgyaljon. Masaganban a helyzet egyre válságosabb lesz. Az ottani vámraktárakban 2 millió töltény van és Mullej Hafid ezeknek kiszolgáltatását követeli. A lösszer a marokkói kormány tulajdonát képezi, mindazonáltal a város lakossága, amely az új szultánhoz szít, azt kívánja, hogy a lösszert adják át annak. A francia hatóságok el vannak szánva a lösszer eltávolítását megakadályozni és legszívesebben egy hadihajóra szállítanák a töltényeket. Másrésztől azonban attól tartanak, hogy a töltények elszállítása a benszülöttekkel való ellenségeskedésekre vezetne.

London, szeptember 3. A Tribuna jelenti Tangerből: Raizuli jelenleg Tangertől másfél napi járóföldre tartózkodik Sidi Baku birtokán, melyet egész Marokkóban a legnagyobb szentélynek tekintenek. Ha Raizuli ott keres menedéket, akkor a szultánra nézve teljesen lehetlenné válnék, hogy őt foglyul ejtse, mert a szentély rendkívül meredek sziklán épült és igen erős, természetes, csaknem bevehetetlen várat képez.

London, szeptember 3. A Daily Telegr. jelenti Tangerből tegnapi kelettel: Ma az a hír

isten emberek ezek, kik lelket öntenek az élettelen tárgyakra.

Az emberek alakjukra nézve olyanok mint a Föld lakók miniatűr kiadásban. A legnagyobb ember 80 cm. magas. Földi évszámítás szerint 25 év a legmagasabb életkor, melyet elérhetnek. A műveltség magas fokán állanak, azon a fokon, hol már a szellem teremteni nem képes, kimerült, pihenni vágyik. Talán ez az oka, hogy erkölcsök megfagyultak, egyedül a buja szerelemnek élnek. Az érzéki vágyaktól telített test uralja a szellemet s a testi élvezetek között élve, teljes romlásban vannak. A nők öltözködése érzékingerlő, ésbontóan hiányos. Jelszó: a szabad, a nyílt szerelem. Sietnek felelősen őríteni a mámorító élvezetek poharát, mert rövid az élet.

— Sok meglepő és nagyszabású művet alkottak az idők folyamán a Mars lakók s így nem csoda, ha a természet megsemmisítő ereje által is nyomott s azzal küzdő óriási teremtettségű nemzedék időről-időre fáradt agyu embereket szült, kik az érzéki élvezetekben keresnek és találnak pihenést.

Munkájok bámulatos eredményét itt látod nagy részben magad előtt, melyek mindegyike egy-egy szellemóriásra vall. Emberi elme szülte isteni alkotások ezek, melyekkel megközelítették a legvilágosabb észet, a teremtő, a világ-egyetemet alkotó istent.

A sok szép és csodálatot keltő alkotások között első helyen áll a lélek nélküli működő emberek (automaták) létesítése és tökéletesítése.

Közel 5000 évvel ezelőtt találta fel egy Mars lakó az automatát. Természetesen nagyon

kezdeteleges volt. De az eszme élt, testet öltött és az idők folyamán az emberi elme hatalmas ereje alatt mindig tökéletesebb és tökéletesebb lett, úgy, hogy ma már csaknem minden testi erőt igénylő munkát, sőt irodai, szolgai és egyéb munkákat is automatákkal végeztetnek.

Hogy lásd ezen alkotás teljes és tökéletes voltát, elviszlek most egy előkelő hangszergyárba, hol fogalmat szerezhetsz az emberi ész teremtő képességéről.

Kolorád egy telefon készülékhez ment s belekiáltott: Kipp hangszergyár, 2 személy.

Néhány perc múlva egy vasmadár ereszkedett le a magasból. Nagy betűkkel volt ráírva: Kipp, hangszergyár. A vasmadár megállt. A két személyre kényelmesen berendezett zárt ülő helyen elhelyezkedtünk. Erre nyomban megmozdultak a vasmadár szárnyai, felemelkedtünk s nyilsebesen haladtunk a gyár felé.

A gyárat már messziről láttuk. A levegőben függő épület előtt a magasban, messzevilágító hatalmas tűzbetűk mutatják: Kipp hangszergyára.

A gyár főbejáratánál egy gummi-automata állt. Kolorád az automata füle mögött lévő gombot megnyomva, belekiáltott:

— Kipp!

Erre ez megfordult s előlmenve élvezetett Kipp ur szobája ajtajáig. Innen azután ismét visszatért eredeti helyére.

Bementünk. Kipp ur udvariasan fölállt, elénk jött, üdvözölt és helyet mutatva rögtön cukorral kínált meg bennünket. (A Mars bolygón az emberek nem szivaroznak, hanem állandóan cukrot tartanak a szájukban.)

Kolorád 10 személyre berendezett vagyis 20 kéz által egyszerre használható kör alakú hangverseny zongorát rendelt meg a gyárosnál. Kipp igen kedvesen fogadta a megrendelést és arra kérte Kolorádot, hogy személyesen járadjon el a gyárba, s megtanította, hogy a megrendelést miként diktálja tollba a gyárigazgatónak.

Azután zongora-billentőt nyomott meg, mire egy szolga lépett be a szobába s az ajtónál mereven megállt.

— Gripp, — szólt Kipp ur — vezesse az urakat Dikk igazgatóhoz. A szolga megfordult és vezetett. Utközben kérdést intéztem hozzá, nem felelt. Automata volt. Egy ajtóhoz értünk, Gripp kinyitotta, mi beléptünk. Automata barátunk pedig visszatért eredeti helyére.

Dikk igazgató — szintén automata — egy asztal előtt ült. Kezében iron. Füle telefon hárttyával van bevonva. Mikor beléptünk, felállt, nekünk helyet mutatott.

— Mi tetszik? — kérdé.

Kolorád elmondta, a gépember rögtön írta. Közben — szórakozásból élő embernek vélt — cukorral kínáltam meg. A cukrot elvette és egy hirtelen mozdulattal kidobta az ablakon. Kolorád felvilágosított, hogy a rendelés felvételén kívül mindenféle kezeügyébe kerülő szemét kidobására is be van rendezve.

A megrendelés felvételének befejezte után csöngetett. Egy automata szolga lépett be, en nek átadta az írást. Azután visszaalakult eredeti helyzetébe. A szolga intett, hogy köves sük. Hosszu folyosón lefelé haladva egy nagy terembe jutottunk. Itt ránk adtak egy-egy ké

érkezett ide, hogy Raizulit egy a Beni Aros törzshöz tartozó kabil meggyilkolta. Ezzel szemben egy tegnap ideérkezett futár azt jelenti, hogy az összes kabil törzsek összegyűltek szentélyükben és Raizulinak hűséget esküdtek. Raizuli tegnap reggel nyolc órakor még a legjobb egészségnek örvendett. Raizulinak nem szándéka, hogy Tangert megtámadja, hanem csak a vele szemben ellenséges törzsekkel akar háboruszkodni.

Páris, szeptember 3 Az Alliance Israelite Universelle felhatalmazta casablancai képviselőjét, hogy újabb 15.000 frankot osszon szét a nyomorba jutott zsidók között.

Rabló cirkuszigazgató.

Kifosztotta a fővárosi szeméttelap főnökét.

Ejjeli kaland az erdőben.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 3.

Egy héttel ezelőtt hétfőn este a tokonyi szénbányába igyekvő munkások az útjukat keresztező erdőben egy teljesen lerongyolódott, kifosztott és sápadt arcú alvó emberre bukkantak.

A munkások az út mellé álltak és költögetni kezdték a szerencsétlent.

Lassan föltápáskodott és csodálkozva látta, hogy erdőben van fák és cserjék között.

Amint egy kissé észhez tért, arra kérte a munkásokat, mutassák meg neki az utat Buda felé.

A munkások megmutatták az elhagyatott embernek a legközelebbi utat és ahogy tudott, a lerongyolódott ember bevándorolt Budára.

Itt egyenesen a harmadik kerületi rendőr kapitányságon jelentkezett, ahol a következő szennázációs vallomást mondta jegyzőkönyvbe:

— *Michel János* vagyok, főnöke a főváros tulajdonába átment Cséry féle szeméttelapnak. Vasárnap éjjel egy kisebb társaságban együtt borozgattunk a Népliget végén levő kis Márkus féle korcsmában. A társaságban ott volt *Koller*, a Népliget cirkuszá-

nak igazgatója is. Arra emlékszem, hogy igen viharosan mulattunk és arra is, hogy nógattuk az ivásra.

Ivás közben tette a cirkuszdirektor azt az ajánlatot, hogy menjünk vadászni. Még tovább iddögáltunk, azután hogy mi történt, arra már nem tudok visszaemlékezni. Most, munkásemberek rám találtak az erdőben, felköltöztek és magamhoz tértem. Azon vettem észre magam, hogy készpénzem — négyszázharminc korona volt — valamint briliáns nyakkendőm és még több gyűrűm eltűnt. A ruhám is olyan állapotba jutott, mint ha koldulni készülődnék.

— Kérem a rendőrséget, indítson ügyemben vizsgálatot.

A rendőrség megindította a vizsgálatot, a melynek meglepő eredménye volt.

Csütörtökön a cirkuszdirektor lakásán meg ejtették a házkutatást, ahol a bemondott ékszer-ek, egy gyűrű hiányával *mind megvoltak*. A pénz hiányzott.

Kollert kihallgatta a rendőrség. Az ékszer-eket bevallotta, hogy elvitte, de ehhez neki némileg joga volt. Olyas valami van a dolog mögött, amely megokolja az eljárását. Ezt egyelőre titokban akarja tartani. A pénznek elrablását azonban tagadta.

A rendőrség szabadon bocsátotta Kollert, aki hír szerint, kiegyezni akar Michellel.

A titokzatos dolgot azonban nem lehet egymás között elintézni. Kriminális lévén az ügy, a hatóság hivatalból folytatja az eljárást, a melynek eredményére nagyon kíváncsi a Népliget és a Tisztviselőtelep publikuma, amely sokat sutlog az esetről.

Pánád.

Egy honvédszázados brutálítása.

Suciu János dr. a vérengzésről.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 3.

A pánádi vérengzésről, amelynek a sajtó után ismertetett részletei között oly nagy eltérések és ellentmondások voltak, ma érdekes beszélgetést folytatott az *Aradi Közlöny* egyik munkatársa *Suciu János dr.* országgyűlési képviselővel, aki tegnap este érkezett vissza a legújabb katonai brutálítás színhelyéről.

Suciu János dr. a helyszínén szerzett tapasztalatai alapján a következőképen mondotta el a feltűnést keltő eset részleteit:

Dolgozott a szurony.

— Abból az alkalomból, hogy Balázsfalván dolgom volt, kirándultam Pánádra is, hogy ott személyes tapasztalatok alapján tudjam meg, hogy miből állt az egész affér. Mindenekelőtt meggyőződtem arról, hogy a dolgot célszerűen elferditve közölték a hivatalos tudósítások, amelyeknek koholt voltáról azonnal meggyőződést szerezhet az, aki a helyszínére megy. A hivatalos jelentések védelmükbe veszik a katonaságot s azt mondják, hogy a katonaság csak akkor kezdte meg a mészárlást, amikor a községbeliek megtámadták őket. Ez teljesen valótlan. Igaz ugyan, hogy másrésről a vérengzésről szóló hírek is tulzoltak, azonban ezeknél érthető a jóhiszeműség, mert az első pillanatban a konsternált falu és a sok véres ember valami súlyosabb eset benyomását keltette. Tény azonban, hogy *három életveszélyes sérülés történt*. Ezek közül kettő előbb, vagy

utóbb, de okvetlenül meghal, sőt egyik már napok óta önkivüli állapotban van. A harmadikat talán sikerül majd megmenteni. A súlyosabban sebesült 8-10 embernek a sebe már hegedésnek indult — hisz én az eset után 9-ik napra voltam ott — s ezek 1-2 hét múlva teljesen felgyógyulnak. Van azonban ezek között több olyan is, akiket a földön láb- bal tapostak, még pedig úgy, hogy bár külsőleg nem látszik rajtuk, nagyon panaszkodnak belső fájdalmakról.

Amint az egyértelmű híradásokból a helyszínén magam meggyőződhettem, a botrány tulajdonképeni okozói: a tisztek, *mind holt részegek voltak*. Csak *Kádár* alezredes volt józan, mert ő ebéd után azonnal eltávozott, míg a többiek tovább ittak estig. A dőzsölők között a legjózanabb *Jakab* százados volt, a többiek valósággal fetrengtek az étkező padlóján. Később olyan botrányos lett az állapot az ebéd- lőben, hogy a magukkal már teljesen tehetetlen tiszteket kihurcolták az iskola udvarának hátsó részébe s lefektették a földre, hogy a friss levegőn némileg magukhoz jöjjenek. Ezt az épületes jelenetet természetesen látta a falusi fiatalság is, amely ott táncolt az iskola udvarán. A tisztek egyáltalában nem ütköztek meg azon, hogy a falubeli ifjuság közvetlen közelükben táncolt, sőt egy *Suhajda* Kálmán nevű hadnagy szintén részt vett a táncban, amelyben különben a főszerepet a honvédbakák vitték.

Ütlegelés parancsszóra.

Este, mikor *Simon* György jegyző látta, hogy a tisztek részegsége a botrányossággal határos, éppen a tisztekre való tekintettel megjelent az iskola udvarán és kiparancsolta onnan a népet, amely azonnal engedelmessé lett is s azután az iskola előtti téren folytatta a táncot.

Már senki sem volt az iskola udvarán, amikor *Borcia* kántor bement az udvaron égő tűzhöz, azzal a szándékkal, hogy pipájára rágyújtson. Akkor jött ki az étkezőből *Jakab* százados, s meglátva a tanítót, oda ment hozzá s folytonos szidalmak között *kifosztotta az iskola udvaráról*. Majd oda kiáltott az iskola előtt táncoló katonáknak:

— *Ussétek azt a disznó oláhot!*

A százados parancsára a honvédek *Borciára* rohantak és agyba-főbe verték. A hirtelen kerekedett verekedés annyira megrémítette a téren levő fiatalságot, hogy a szomszédos utcákba menekült. *Simon* György jegyző a katonai brutálítás miatt azonnal jelentést tett *Kádár* alezredesnek, s elmondta neki, hogy emberei mit csinálnak. *Kádár* annyit megtett, hogy a katonai orvosért küldött, de egyébként, főleg pedig aziránt, hogy *Borciát* ne bántásák, nem intézkedett. Közben felszedték a véresre vert tanítót és hazavitték. Ezután a jegyző a szomszédos utcákban szorongó néphez ment és hazaküldte az embereket. Az egyik utcának azonban nem volt kijárója s emiatt nagy volt a rémület az ideszorultak között. *Simon* jegyző, hogy bátorítsa az embereket, egy *Cipariu* Leonta nevű fiatalembert karonfogott s megindult vele, hogy a honvédek előtt hazakisérje. Alig értek azonban a térre, mikor mintegy 30 honvéd megröghanta a szerencsétlen fiatalembert, s annyira ütötte verte, hogy a földön maradt. Erre a jegyző újra *Kádár*hoz ment, s elmondta, hogy immár a második embert verték csaknem agyon a honvédek és kérte, hogy sürgősen intézkedjék, mert nem áll jól a következményekért. *Kádár* alezredes azonban még ekkor sem tett semmit.

A honvédek pedig ezalatt újabb verekedésre készültek. A zsákutcába szorult népet, talán azt gondolva, hogy megakarja őket tá-

szüléket, mely áll emberi talpból, két evezőből és a fej felett csavarral ellátott szerkezetből. A csavart egy nyomással működésbe hoztuk, mi e ez elkezdett forogni. A szolga azután megrántott egy fogantyút, a padló alattunk szétnyílt és mi körülbelül 500 méternyi mélység fölé lebegtünk. Ez a gyár. Föld lakó által soha nem látott különféle gépekkel megrakott hatalmas ür. A levegőben a rajtuk lévő készülékhez hasonló készülékkel felszerelt munkások dolgoztak. A gyárvezetőn kívül valamennyien automata- k, kik különféle működések megtételére vannak berendezve.

A gyárvezetőhöz mentünk átadtuk az írást. A gyárvezető egy mellékhelyiségbe ment, hol 15 percet időzött, mely idő alatt a gyárban levő automaták egy része működni kezdett s pokoli lármát előidézve, a gépeket mozgásba hozták. Azután kijött, a kezében lévő írást egy készülékbe dobta, a készülékkel egybekapcsolt gépbe pedig két automata munkás örült sebességgel fa és más anyagot dobott be s 15 percnyi működés után nagy bámulatomra a gép másik oldalán egy teljesen kész körzongora repült ki.

Felébredtem. Az ágyban voltam. Két dolgot nem tudok magamnak megmagyarázni: miként kerültem az ágyba és hogy a Mars bolygón magyar felirásokat láttam, magyarul beszélnek? Ezeket már törje a fejét más, én nem.

madni, megrohanták, elannyira, hogy a nép a két u'ca sarkán lévő korcsmába menekült.

Erről a korcsmai harcról *Suciu* János dr. által elmondott adatok nagyjából megegyeznek a már ismeretes részletekkel.

A korcsmai harc.

A korcsmai verekedés alkalmával — folytatta a képviselő — fegyver nem volt a katonáknál s az egész tömeget ököllel és csizmasarkkal ugratták szét. Jellemző, hogy a katonák vezetője ez alkalommal *Jakab százados volt*. Mikor a korcsmába szorult népet szétugratták, *Jakab* a jegyzőt karon fogta, s azt mondva, hogy majd megmutatja ő ezeknek az oláhoknak, a község másik vége felé tartott, ahol a lakása volt. A jegyző szabadkozott és csakhamar hátramaradt. *Jakab* ekkor végig ment az alsó vég felé húzóds utcán, felzavarta embereit s *feltűzelte, hogy verjék meg az oláhokat*. Erre a katonák többnyire pusztá kézzel, de többen oldalfegyverrel és puskával megindultak, hogy végrehajtsák a kapitány parancsát. A brutális izulikus első áldozata két asszony volt, akik közül egyet *oldalba*, egyet pedig *hasba szurtak*. Azután behatoltak az udvarokra s akit elfogtak, azt elverték. Majd a kukoricába menekülő embereket vették üldözőbe s valóságos hajtó vadászatot rendeztek az emberekre. Eközben egy gyanútlanul haladó fuvaros embert lerántottak a kocsijáról s annyira elverték, hogy a boldogtalan *szétroncsolt fejével* terült el a földön. A kocsin egy leány is ült, akit szintén súlyosan megsebesítettek.

Az utóbbi eset hírére az alezredes gyülekezést íratott, amely véget vetett a további garázdálkodásnak. Az éjjel folyamán senkisért mert a házából kimozdulni, elannyira, hogy tulajdonképpen senki sem tudta, hogy mi történt a községben. Maga *Kádár* alezredes is annyira tájékozatlan volt, hogy mikor reggel 7 órakor az ezred elindult Pánádról, azt gondolva, hogy csak a korcsmában tettek kárt a katonák, a korcsmáros számláját, a ki a legutolsó pohárig felszámított mindent, szó nélkül kifizette. Csak az ezred távozása után derült ki, hogy *Jakab* százados emberei milyen vandálizmust vittek véghez.

A pánádi esettel kapcsolatban még csak annyit, — fejezte be a képviselő — hogy a sebesültek kellő *ápolásban nem részesülnek*, s valóban elszomorító az a helyzet, amelyikbe a többnyire földhöz ragadt szegény áldozatok kerültek. A vizsgálat már megindult, de ez sem fogja kideríteni az esetet teljes részletességgel soha, mert azok, akik könnyebb sérülésekkel menekülni bírtak, örülnek, hogy ennyivel szabadultak s eszük ágában sincs, hogy még a törvény előtt is huzakodjanak.

SPORT.

+ *Vívóterem megnyitás.* *Neumer* József vívómester, aki rövid aradi működése alatt már is széles körökben a legnagyobb elismerést váltotta ki sikeres tanítási módszerével, e hó 1 én nyitotta meg szépen felszerelt vívótermét e nemes sport művelői számára. *Neumer* mester személyesen oktatja tanítványait úgy az olasz rendszerű kardvívásra, mint a törvívásra. A vívóterem a svéd és gyógygimnasztika tanítására is be van rendezve. Érdekes újítás Aradon, hogy *Neumer* mester hölgyek és gyermekek részére külön vívókurzusokat rendez. A tanítási díj mérsékelte. A sportkedvelő közönség, amelynek ezidőszereint különben sincs alkalma más vívótermet felkeresni, bizonyára megérdemelt pártfogásába veszi a kitűnő mestert, aki fővárosi működése alatt széleskörű kedveltségre tett szert a sportkörökben.

Aki nem akar virilista lenni.

Egy tőkepénzes van — és az sem az!

Dániel László esete.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 3.

Molière megírta a *Médecin malgré lui*t, a doktort, aki akaratán kívül lett azzá. Egy aradi, kedves humoráról és szeretetreméltóságáról ismert öreg urral pedig megesett, hogy akaratán kívül, sőt tiltakozása ellenére tőkepénzesé és virilistává tették. Annyira boszantja ez az injuria, hogy semmivel se lehet a galambszívű öreg urat jobban fölbőszíteni, mintha a virilistaságához — gratulálnak.

A nagy humort rejtő esetnek *Dániel László*, nyugalmazott megyei főpénztáros a hőse. Az aradvárosi virilisták legutóbb elkészült névsorába belekerült az ő neve is, a következőképen:

Dániel László tőkepénzes 1535 K. 35 f.

Ő az egyedüli, aki mint tőkepénzes szerepel a névsorban. Van háztulajdonos, nagyiparos, ügyvéd, orvos, földművelő, kereskedő, kávé, — de tőkepénzes csak egy: *Dániel László*.

Mikor a névsor megjelent, *Laci* bácsinak egymás után jöttek a köszöntői:

— Ejha, de felvitte az Isten a dolgát! Hát tőkepénzes lett!

— Gratulálunk, gratulálunk! Mégis szép dolog az a vagyonos osztály!

Dániel Laci dühösen kergette el az üdvözlőket:

— Menjete a pokolba! Engem ne gratuláljatok. En nem vagyok tőkepénzes, se virilista. Az is gyalázat, hogy azzá akarnak tenni!

A nagy felháborodásokat pedig ezek az adatok magyarázzák meg: *Dániel László* egyik áldozata a magyar társadalom azon parancsának, amely szerint nem illik változást megtagadni. E mellett jó szíve és hihetetlen bizalma még jobban besodorták a szívevégekbe, aminek eredménye az lett, hogy körülbelül negyvenezer korona összegű szívevégi váltót kellett kiváltania. Ügyvédi tanácsra ezt a tekintélyes összeget úgy akarta biztosítani, hogy egyes elfogadók ingallanaira telekkönyvi előjegyzést vezetett a kifizetett váltók összegéig. Az adóhivatal, amely minden telekkönyvi betáblázásról tudomást szerez, a betáblázások alapján *kivetette Dániel Lászlóra a tőke kamatadót*.

Hát ez hatalmas szatíra. Az ember kifizeti másnak az adósságát, s ennek tetejébe tőkekamat adót kell fizetnie. *Dániel László* meg is felebbezte az igazságtalan megadóztatását. A felebbezést azzal indokolja:

mert igaz, hogy alulírott a betáblázott összegek után nem élvez kamatot, de reménye van az egész tőke elvesztésére is.

A felebbezés még nincs a legfelsőbb fórumon elintézve, de *Dániel Laci*t a tőke-kamatadó megadóztatás alapján, mint „tőkepénzest” *fűveltek a virilisták közé*. Ő persze ez ellen a megtiszteltetés ellen is tiltakozik. A városatyáknak azt mondja:

— Csak nem fogok négyszáz korona helyett ezeröttszáz korona adót fizetni, csak azért, hogy köztetek lehessenek!

Valaki aztán megjegyezte:

— Látod, *Laci* bácsi, az *Avarffy* Fránci tavaly föl akarta emeltetni az adóját, csak hogy

virilista lehessen. Te megfordítva vagy. Kérdezd meg: hát ha cserél veled?

Dániel Laci egyelőre csak csöndesen boszankodik a dolgon:

— Szép kis figurát csináltak belőlem. Hát én volnék Aradon az egyedüli tőkepénzes?

A fiatal ismerőseinek pedig ezt a jóakaratu tanácsot adja:

— Ne zsiráljatok, mert utóbb *ti belőletek is tőkepénzest csinálnak*.

Magyar üdvözetek

Lukácsiu Lászlóhoz.

Lukácsiu súlyos beteg.

Achim András és Polit Mihály.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, szeptember 3.

Hogy a belényesi válaszlás hírére a román nemzetiségi párt embereit általános öröm futotta át, s hogy ez az öröm szükségképen az üdvözlő táviratok formájában tört ki: ezen nincs semmi különös. Az se meglepő, hogy *Lukácsiu* Romániából is sokan üdvözölték azok közül, akik a maguk bajai mellett, — vagy ezek híján — a magyarországi nemzetiségi politikával is foglalkoznak. *Bukarestből, Sinagóbból, Krajova, Tirgu Jin* és egyéb romániai városokból gratuláltak. A hazai üdvözetek között pedig — ép *Aradmegyéből* — olyanok táviratai is olvashatók, akik eddig a magyarbarát románok között igyekeztek szerepelni. Most azonban, úgy látszik, a nagy „nemzeti öröm” kipattantotta az igazi érzésüket. Nem baj. Majd lesznek még ők újra magyarbarátok, s akkor a fejükre lehet olvasni a *Lukácsiuhoz* küldött üdvözlő táviratot.

Nevezetesebbek azonban a *Lukácsiu*nak küldött magyar szövegű táviratok. Nem a magyar szövegük, hanem azon személyek révén, a kik küldték.

Az elsőt a szeb nemzetiségi párt feje, dr. *Polit Mihály* képviselő küldte Ujvidékről. A távirat szövege így szól:

Mint a nemzetiségi képviselők veteránja, azon nagy hősiesség győzelem után, szívemből kiáltok: sa traiasca!

Dr. *Polit Mihály*.

Ebben a táviratban egy érdekes dolog van; hogy a szerb és román nemzetiségi pártok között a magyar a diplomáciai nyelv, a melylyel egymás között érintkeznek. Ha valamennyien ezt követik, ez az egy föltétlenül dicséretes a nemzetiségi pártban.

Sokkal érdekesebb ez a magyar távirat, a mely *Bekécsabdról* indult utnak:

Fényes győzelmedhez szívből gratulálók! Báttran élj, a jövő a miénk.

Achim L. András,
a paraszt párt elnöke.

A harmadik magyar szövegű távirat *Nagy-lakról* jött, ahol *Lukácsiu* a legutóbbi általános választások alkalmával megbukott. A nagylaki távirat így szól:

Rég idő óta várt megválasztatása alkalmából fogadja Nagyságod legőszintébb szerencsekívánataimat.

Milits János.

Nagylakról különben „A nagylaki tótok” aláírásával tót szövegű üdvözlő távirat érte *Lukácsiu*t.

Az ünnepeket pedig súlyos beteg *Lukácsiu*t megviselték a belényesi izgalmak és strapák. Az aradi román lap *Lukácsiu* lányától a következő szövegű táviratot kapta:

Atyám súlyos betegen fekszik. Abszolút nyugalomra van szüksége. Ma már jobban van.

Véturia.

Mit is érnek a halommal jövő üdvözlő táviratok, ha valakinek megfekszi a gyomrát — a dicsőség . . .

Rémhírek a koleráról.

A máramarosi alispán jelentése.

Vérhas-megbetegedések a Felvidéken.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, szeptember 3.

A Felvidékről tegnapi riasztó hírek terjedtek el arról, hogy kolera-járvány dühög, amelynek már több áldozata van. A hírek szerint állítólag Máramaros megyében fordultak elő az első gyanús megbetegedések és Oroszországból meg Bukovinából hurcolták volna be a gyilkos ragályt.

A tegnapi ellenőrizhetlen és nem hatóságoktól származó rémhírekkel szemben, amelyeket lapunk is közölt, ma Máramaros megye alispánja és ennek jelentése alapján a belügyminiszterium közli, hogy a kolera pusztításáról terjesztett hírek *valótlanok*, sem kolerában való megbetegedés, sem haláleset nem fordult elő. A Máramarosban föllépett veszélyes kór a vérhas, amelynek terjedése ellen a hatóságok megtették a szükséges intézkedéseket.

A kolera pusztítását cáfoló hivatalos közleményekről az alábbi távirati tudósítást adjuk:

Szabó Sándor, Máramaros megye alispánja táviratilag terjedelmes jelentést terjesztett a belügyminiszterium elé a városi járványról. Jelentésében az alispán elmondja, hogy *Visón sem kolera, sem kolera-nosztrasz, hanem vérhas-járvány pusztult*. Hat vérhas-betegét szállítottak kórházba. Közülük *kettő meghalt*. A határrendőrség teljesen elzárta a határt. Senkit Körösmezőre nem bocsájtanak s az utasokat veszteglő kórházban veszik vizsgálat alá. Máramaros egyéb részei a járványtól érintetlenek.

Az alispáni hivatal nyomozást indít annak kiderítésére, hogy *kit terhel a felelősség a kolera-hír terjesztéséért*. *Kolera nincs*. A vármegye egészségi viszonyai teljesen normálisak.

A félhivatalos *Magyar Távirati Iroda* jelenti: Egyes újságok máramarosszigeti táviratok alapján arról adnak hírt, hogy Máramaros vármegyében több községben és legutóbb Alsóvisón koleragyanus esetek fordultak elő, melyek közül több már halállal végződött. Más tudósítások szerint azon a vidéken kolera nosztrasz lépett fel.

Ezek a hírek — amint a M. T. I. illetékes helyről értesül — *teljesen alaptalanok*. A belügyminiszterium közegészségügyi osztályából már augusztus 20-án kiküldetett Ung, Bereg és Máramaros vármegyékbe az Oroszországban fellépett járvány behurcolásának megelőzése iránti óvintézkedések ellenőrzésére a belügyminiszterium egyik orvos-tisztviselője, Hajdu Imre dr., aki ma betérjesztett jelentésében előadja, hogy a nevezett vármegyék területén *sem ázsiai kolera, sem kolera nosztrasz előfordulásáról nem hallott hírt*.

Az újabb újsághírek folytán a belügyminiszterium közegészségügyi osztályának főnöke, *Chyzer Kornél dr.* min. tanácsos távirati uton felvilágosítást kért Máramaros vármegye alispánjától. Az alispán ma távirati válaszában szintén *teljesen alaptalanoknak mondja a kolera-esetek állítólagos előfordulásáról szóló híreket* és közli, hogy Alsóvisón 2 (kettő) vérhas eset fordult ugyan elő, de egyik sem volt halálos kimenetelű.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Az új színtársulat.

Arad, szeptember 3.

Tulajdonképpen csak a szokásnak hódol *Szendrey Mihály*, az aradi nemzeti színház igazgatója, mikor a színházi szezon kezdete előtt társulatának névsorát plakátokon közli. A színtársulat valamennyi most bejelentett tagja, már virágvasárnap óta tagja a társulatnak. Új névvel nem találkozunk a jelentésben. Mindannyi régi ismerősünk, akikről semmi újat sem írhatunk. Az elsőrendű tagok között nagyrészt a vidéki színészet jelesei szerepelnek, azok pedig, akik különösebb művészettel nem excellálnak a repertoárban, különben is másodrendű szerepet játszanak. Szívesen láttuk volna az előadó személyzet névsorában *Ujj Kálmán* nevét, aki a segédszínészek között van felsorolva. Izmos tehetségű, ambiciózus színész, akiben minden minőség meg van arra, hogy komolyan vegyék és foglalkoztassák.

A jelentésből elismeréssel regisztráljuk, hogy a karszemélyzetet huszonnégyről *harminc* hét tagra szaporította az igazgató. Ujításnak mondható, hogy a vendégszerepléseket bérletes előadásban hirdeti az igazgató.

A színházi szezon szeptember 28-án kezdődik és egyelőre 210 előadásra szóló bérletet nyit az igazgatóság.

Az aradi Nemzeti Színház társulatának névsora a következő:

Igazgatóság: Szendrey Mihály, igazgató főrendező. Rendezők: Keszler Ede, Marházy Miklós, Szathmáry Árpád. Gazda: Kulcsár Lajos Pénztárnok: Gonda László. Vezénylő karnagy: Tilger Árpád. Zenekarigazgató: Mühlhaus Gáspár; 26 zenész. Sugó: Bizza Károly. Ugyelő: Ujj Kálmán.

Előadó személyzet: Benkóné Poldi, komika. H. Harmath Józsa, naiva. H. Kőrössi Juci, társalgási. K. Kápolnay Juliska, hősnő, szende. Kállay Jolán, operette énekesnő. Kun Irén, énekesnő. H. Novák Irén, dramai szende Sz. Rontay Boriska, operette énekesnő. Szilágyi Berta, dramai anya. Wassák Vilma, opera énekesnő. Zalay Margit, énekesnő. Delli Lajos, társalgási színész, bonvivánt. Lovag Ferrari d'Albarado, opera tenor. Faludy Károly, operette tenor, naturburs Hunyady József, népszínműénekes, bariton. Horthy Sándor, lyrai szerelmes. Keszler Ede, hős, jellem. Kulcsár Lajos, segéd apa, komikus. Ladiszlav József, opera, operette bariton. Leővey Leó, komikus. Marinázy Miklós, társalgási. Szathmáry Árpád, buffó, jellem színész. Szendrey Mihály, társalgási. Várnay Jenő, apa színész, jellem.

Női kar és segédszínésznők: Bocskay Józsa, B. Kócsi Erzsébet, B. Szentessy Vilma, Faludyné Vilma, Konti Irma, Lászy Etel, Leővey Leoné, Molnár Ilona, Révészné Janette, Szegedy Józsa Szabó Ilona, Baranyai Manci, Demetrovics Katinka, Gálitzky Etel, Gálitzky Margit, Szathmáry Árpádné, Tilgerné Teréz, Várnayné Clotild, Gárdonyi Krisztina.

Férfi kar és segédszínészek: Ajay Odön, Belinsky József, Eöry Lajos, Fehér Artur, Kiss Sándor, Kozma Pál, Keller István, Kertész Dezső, Leszkay Dezső, Tóth Lajos, Révész Henrik, Szappanos Dezső, Rácz Kornél, Szabó Sándor, Szabó László, Ujj Kálmán, Varga Béla, Vihary Béla.

* **Elégtétel Makó Lajosnak.** A makói Hollósi Cornélia színháznál jelenleg működő *Makó Lajos* vezetése alatt álló színtársulat működése ellen a „Makói Hírlap” részéről intézett támadás

a makói színügypártoló egyesület választmányát arra indította, hogy egyhangulag kifejezést adjon annak, hogy ezen támadásokkal a választmány nemcsak hogy nem azonosítja magát, de ellenkezőleg, úgy Makó Lajos színigazgató működésével, mint társulatának művészi színvonalával *teljes mértékben meg van elégedve*. A társulatnál működő színészek művészetét oly magas fokunak ismeri, hogy azzal még a legkényesebb ízléssel bíró közönség igényei is teljes mértékben ki lehetnek elégítve. Ezen meggyőződéséből kiindulva a választmány kijelenti, hogy y Makó Lajos társulatát Makó városban jövőre is megtartani óhajtja s ezért megbizta a választmány ügyvezető elnökét, hogy erre vonatkozólag Makó Lajossal tárgyalást folytatson s őt igyekezzék a jövő idényre is megnyerni.

Beszámoló.

A horvát furor lecsillapult.

Polónyi nem pártbontó.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, szeptember 3.

Most, hogy a parlament őszi ülészszaaka közeledik, a képviselők beszámolókra készülnek arról a munkáról, amit eddig végeztek. A kerületekben persze mindegyikük kuruc és ugyancsak támadja a 67-es politikát. A parlamentben azután szépen megfér egymással a 48 és 67.

Mai távirataink az alábbiak:

A honatyák beszámolnak.

A most elmúlt vasárnap néhány beszámoló beszéd hangzott el, mintegy jelezvén, hogy közeledik újra az őszi, a politikai munka ideje. A tevékenységükről beszámoló képviselők mind függetlenségek. Mindegyik beszédében volt valami érdekes, de mint értesülünk, hatvanhetes politikusok közt rossz néven veszik tőlük, hogy a hatvanhetes alappal szemben fenálló differenciákra is hivatkoztak.

Ez természetesen nem jelent komolyabb neheztelést. A beszámoló most már folytatódni fognak. A következő vasárnapra ismét esik néhány.

Nagy érdeklődést kelt az a hír, hogy erre a napra egy vagy két ismertebb néppárti politikus beszámolója is várható. Politikai körökben az a nézet uralkodik, hogy a néppárt politikai nyilatkozatai nem lesznek valami élesek. Ezt a néppárt utóbbi időben tanúsított magatartásából is meg lehet állapítani. Tény azonban, hogy a párt temperamentumosabb tagjai magánbeszélgetések nem nagyon titkolt magánbeszélgetések — során nem nyilatkoznak olyan óvatosan, mint a hogy vélemények nyomtatásban szoktak megjelenni.

Lelohadt a horvát harci kedv.

A politikusok között nagy meglepetést kelt, hogy a hivatalos lap a vasutasok szolgálati pragmatikáját közli. Zágrárból, Horvátországból még csak most érkezik hír a rendelet hatásáról. Az intézkedés látszólag elkeseredést kelt. Tényleg azonban a határozott cselekvés, az energikus fellépés jelének veszik és ma már minden horvát politikus tudja, hogy ebben a kérdésben a magyarok között nézeteltérés nincsen. Beavatott forrás közlése szerint a horvátok az őszzsel a helyzet felismeréséhez fogják szabni taktikájukat. Az értelmesebb, a komolyabb po-

litikusok, az üzletemberek, a polgárság mind unják már az áldatlan harcot, amely természetesen erősen veszélyezteti a horvát gazdasági helyzetet is.

A horvát bán a legutolsó napokban több politikust fogadott, akik a hangulat illetően változásáról tettek jelentést. Tul-ságos optimizmusra nincs ok, de kétség-telen, hogy a horvát-szerb koalíció ener-giájának és harci kedvének most már leg-feljebb a nyomát lehet megtalálni.

Rakodczay Sándor horvát bán külön-ben a napokban Budapestre érkezik. A bán személyesen részt fog venni azon a minisztertanácson, amelyen a horvát ügye-ket intézik el. Ez a miniszteri tanácsko-zás e hó 9-ikén lesz.

Polónyi nem tárgyalt Zborayval.

Több bécsi lap megírta Polónyi Géza volt igazságügyminiszterről, hogy Zboray Miklóssal együtt ő készítette elő a nép-pártnak a koalícióból való kiugrását.

Polónyi ma egy fővárosi estilaphoz levelet intézett, amelyben elmondja, hogy itt nincsen egyébről szó, mint egyes la-poknak azon kedvteléséről, hogy róla ha-zugságokat terjesszenek. Ilyen koholmány a bécsi lapok híresztelése is.

— Ostoba koholmány — ugymond az exminiszter — a Magyar Estilapnak az a híresztelése, mintha ő egy új párt szerve-zése körül fáradozna, folytatna tanácsko-zásokat és a párt tagjait keresztény-szocialista alapon táborozná. Kijelenti, hogy Zborayt hónapok óta nem látta s nem is tanácskozott vele. Most nincsen egyéb gondja, minthogy megrongált egész-ségét helyreállítsa. Azt azonban, hogy róla még akkor is rágalmatokat terjesz-te-nek, amikor semmit sem csinál, kedvező jelnek tekinti arra nézve, hogy amikor helyreállott egészséggel a harctérre lép, elég nagy munkát fog adni ellenségeinek.

Vadassy a járásbiróság előtt.

Az életveszélyes fenyegetés.

Megszüntették az eljárást.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 3.

Akkor, mikor még senki sem gyanította Vadassy sötét terveit, június elején történt, hogy az azóta háromszoros emberölés kísérleté-vel vádolt magánhivatalnokot a felesége felje-lentette az aradi kir. büntetőjárásbiróságnál életveszélyes fenyegetés miatt. Vadassy ezt állí-tólag azzal követte el, hogy revolverrel megfe-nyegette a feleségét, aki nem volt hajlandó hozzá visszamenni.

Az aradi büntetőjárásbiróságon ma tár-gyalta ezt az ügyet Zih József bíró. A tárgya-lásra Vadassy Lászlót egy börtönőr hozta elő a fogházból, aki bár felesége is jelen volt, telje-sen nyugodtan, sőt ridegen viselkedett. A tár-gyalás előtt a vizsgálati fogságban levő férj védőjével, Gabos Jenő dr.-ral beszélgetett s szinte kerülte a felesége tekintetét, aki egy széken ülve, kissé idegesen várta a tárgyalás megkezdését.

Vadassy László a bíró ama kérdésére, hogy bűnösnek érzi-e magát, *nemmel válaszolt.*

— 1907. június 8-án este jöttem Budapest-ről — folytatta a vádlott — s az egész éjjelt feleségem és családom körében töltöttem el *békességben.* Tagadom, hogy feleségemet lelő-véssel fenyegettem volna, mert arra okom nem is volt.

A vádlott után Vadassyné kihallgatása kö-vetkezett volna, aki azonban a perrendszerű figyelmeztetésre kijelentette, hogy *vallomást tenni nem akar.*

Miután a férj bűnössége mellett semmiféle bizonyíték sem volt, Moroca Dénes ügyészi megbízott bizonyítékok hiányában a *vádat Va-dassy László ellen elejtette.*

A vádelejtés következtében Zih József bíró a további eljárást *megszüntette.*

Szerencsétlenül járt postafogalmazó

Lezuhant a liftről.

Egy szerelmi idill tragikus vége.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 3.

Borzalmas szerencsétlenség történt tegnapi délután egy óra után — mint röviden megír-tuk — a temesvári Koronaherceg-szállóban, ahol Mayer Emil Vilmos dr. ujvidéki posta- és távir- da fogalmazó egy csinos asszonnyal la- kott, akit állítólag Szabadkáról szöktetett meg. A szerelmes pár közvetlenül ebéd után, föl akart menni a második emeleten levő szobá- jába és erre a célra a szálloda liftjét használ- ták. A férfi maga kezelte a liftet és azon hi- szemben, hogy már a második emeleten van, kinyitotta a lift ajtaját és a mélységbe zuhant, ahol összezuzott koponyával, *holtan terült el.*

A borzalmas eset részleteiről tudósítónk je- lentése a következő:

Tegnap reggel érkezett Temesvárra Mayer Emil Vilmos dr. ujvidéki posta és távir- da fogalmazó és a Koronaherceg szállóban vett la- kást. Az alig 30 éves fiatalember társaságában egy feltűnően csinos asszony is érkezett, akit állítólag Mayer Szabadkáról szöktetett meg. A fiatalember a szállodai bejelentő lapra ezt írta: Mayer Vilmos magántisztviselő és neje Sza- badka.

Ebéd után betértek a portás szobájába, a hol azonban csak Bottlik István másodszolgát találták, akit arra kértek, hogy vigye fel őket liften a második emeletre. A szolga azonnal hozta a kulcsot és a liftig kísérte őket. Első- nek az asszony szállt be a liftbe, akit csakha- mar követett a fiatalember is. Amikor Mayer elfoglalta helyét a liftben, nyomban maganyult a lift drótsodronya után, mire a készülék meg indult és a szolga, erélyes tiltakozása dacára, kint rekedt az ajtón. Hogy mi történt ezután, erre pozitív választ adni nem tud senki. A szálloda szolgálószemélyzete egyszerre csak *tompa zuhandást hallott* a lift körül, mire rögtön oda- szaladt.

Amikor kinyitották a lift ajtaját, borzal- mas látvány tárult szemük elé: a földön fe- küdt a szerencsétlen ember és szájából, orrá- ból és füleiből patakzott a vér. Még rövid ideig hörgött, azután elnémült örökre. Midőn a sze- rencsétlen asszony meg udta, hogy kedvesét szerencsétlenség érte, örülteként rohant le a lépcsőn kedvese holtteste mellé, ahol térdre rogyott és szivettépő zokogásba és jajgatásba tört ki. Egyszerre csak fölugrott és kuszált hajjal, könnyes szemekkel kiáltozni kezdett:

— Hol a liftes?! Fogják meg! *Megfojtom a gazembert!*

Csak nagynehezen tudták lecsillapítani, ké- sőbb azonban ismét velőtrázó sikoltozásba tört ki, a haját tépte és térdén állva könyörgött az orvosnak, hogy mentse meg a vőlegényét. *Uhr mann* dr. megnyugtatta a fájdalmában megtört asszonyt, hogy csak megoperálni viszik el a vő- legényét, mire az asszony kitépte magát a

szolgaszemélyzet kezétől, a holttestre ve- tette magát és egyre csak azt kiabálta:

— Csak menj Emilem, utánad jövök — a halálba!

Ami ezután következett, azt leírni alig le- het. Az asszonyt ellenkezése dacára elszakították a holttesttől. Sikertől őt annyira megnyug- tatni, hogy Bodor Antal dr., az elhunynak régi ismerőse felkísérte az asszonyt a szobá- jába. Itt egyszerre csak azt vette észre Bodor dr., hogy az asszony *egy forgópisztolytal bab- rál.* Nagynehezen kicsavarta a kezéből a fegy- vert és igyekezett a lelkére beszélni az asszony- nak, aki még ma este elutazott Temesvárról.

A rendőrség a szerencsétlenségéről telefonon értesítette az elhunynak Ujvidéken lakó édes- apját, Mayer J. szállodást, aki még ma este ér- kezett Temesvárra és intézkedett fiának teme- téséről.

TANÜGY.

(—) Athelyezett tanító. A vallás- és közok- tatásügyi miniszter Fábik János kovaszinci ál- lami elemi iskolai tanítót az ujanpáni állami elemi iskolához helyezte át.

A számüzött Salome.

Apponyi erényeskedik.

A mindenható klerikálisok.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 3.

A budapesti magyar királyi Operaház új igazgatója, Mészáros Imre most állítja össze a műintézet idei programját. Hogy milyen új és régi zenedarabokat vesz föl a műsorba, az még nincsen végleg megállapítva s csupán annyi bizonyos, hogy a modern zeneirodalom- nak egyik legkiválóbb alkotását, *Strauss Richárd Saloméját nem fogja előadni.* Mäder Raoul, a volt igazgató még tavaly beszerezte az ope- rát és már próbákat is tartatott belőle, de Apponyi Albert gróf kultuszminiszter betiltotta a darab előadását. Akkoriban erélyes cáfolat-okban ta adták a betiltást, de hogy mennyire igaz volt, azt bizonyítja a darab mellőzése az idei műsorról és egy nyilatkozat, ame- lyet egy, még nemrégiben az Operaház és a Nemzeti Színház ügyeit intéző férfi egy uj- ságíró előtt tett.

Ez a Salome-ügyben tett nyilatkozat így szól:

— A Salome *sohasem* fog színrekerülni az Operaház színpadán. A próbák Apponyi Albert gróf egyenes parancsára maradtak abba. Apponyinak kettős oka volt, hogy ebbe az afférba beleártsa magát. Az egyik, hogy *a papságnak és a klerikalizmus világi hí- veinek akart a letiltással szolgálót tenni.* A másik, amiért Apponyi közbelépett, az *udvar* volt. Bécsben az udvar intrikálta ki a Salome-t, állítólagos vallás- és erkölcs-elle- nes tendenciájért. A letiltással kedves szol- gálatot tett Bécsnek és az udvarnak a mi- niszter. Ily fontos szempontokkal szemben persze meg kellett buknia a komoly zene és a művészet kérésének.

Érdekes, hogy amikor a berlini Löwe-tár- sulat Budapestre eladta a Salomé-t, az Opera- ház összes vezető emberei elmentek az előadásra, hogy eldöntsék a Salome zenei értékét. Ezek a férfiak egytől-egyig tájékozva voltak a kultusz- miniszter intencióiról. S amikor referálniok kel- lett, egyetlenegy embernek a kivételével vala- mennyi *semmisnek* mondta a Salome zenei ér- tékét, csak azért, hogy Apponyi lehetetlen in- tézkedését művészi érvekkel is megtámogassák.

A republikánus Apponyi.

Dicsőítette a köztársaságot.

Az amerikai diadalut titkaiból.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, szeptember 3.

A politikában ne keressünk következetes-
séget. Politikusok között olyan ritka a vaskö-
vetkezethez hasonló bíróság, mint a fehér holló.
A konstellációk, az irányzatok, a jelszavak olyan
gyorsan és gyakran változnak, hogy a vezér-
szerepet játszó politikusként szint változ-
tatnak és követik az alkalmazkodás elméletét.
Azok, akik a politikában nem vesznek aktív
részt, az elveknek gyakori változtatását politi-
kai erkölcsatlenségnek tartják. Egy híres fran-
cia politikus az erkölcsről és a politikáról ér-
tekezve, találó megjegyzést tett, amikor azt
mondta: „politika és erkölcs között ne keres-
setek összefüggést”. A legtöbb politikus vallja
is ezt az elvet, felszínén marad, sőt boldogul is.

Egy politikusunk valamikor nemzeti-párti
volt. Követelte a recepciót s amikor a szabad-
elvű kormány törvényjavaslatot terjesztett a
parlament elé a recepcióról, az indította a ja-
vaslat ellen a legkiméletlenebb harcot, aki kö-
vetelte. Azután változtak az idők, a harcok zaja
elült, a nemzeti-párt beleolvadt a gyűlölt sza-
badelvű-pártba s a vezérharcos szelíd mameluk
lett, akinek nagyratörő ambícióját félig kielégi-
tették a házelnöki méltósággal. Ismét más idők
következtek, politikusunk keménynek találta az
elnöki széket: a puha, bársony zsölygére áhito-
zott. Hamarosan ki is lépett a pártból, mert
nem tetszett neki a szabadelvű-leányzó — orra.

Nemsokára legháládatosabb dolog lett füg-
getlenségének lenni. A volt nemzeti- és szabad-
elvű-párti vezérférfi felcsapott tehát kurucnak és
egyik vezére lett a koalíciónak. Ez a politiku-
sunk — hiszen könnyű kitalálni — Apponyi
Albert gróf, a koalíciós kormány kultuszmi-
nisztere.

Még az ellenzék keserű kenyerét ette Ap-
ponyi gróf, amikor átment a tengeren-túlra,
megtekintette a san louis-i világkiállítást és
résztvett az interparlamentáris konferencián.
Gyönyörű beszédek tartott és egész Amerika
ünnepelte a kiváló szónokot. Valóságos diadal-
ut volt amerikai szereplése s a jánkik, mint
második Kossuth Lajost ünnepelték a magyar
politikust. A kiállításról visszatérőben a new-
yorki magyarok Apponyinak és a többi ma-
gyar delegátusnak tiszteletére ünnepi lakomát
rendeztek, amelyen természetesen Apponyi is
beszélt.

Erről a beszédéről érkezik most jókésőre
híradás. Egy newyorki magyar ember levelet
intézett egy fővárosi laphoz s ebben megírja,
hogy miket mondott Apponyi az ő tiszteletére
rendezett lakomán. Hogy mi a célja a levéllel
newyorki honfitársunknak, nem tudjuk. Lehet,
hogy egy adattal gyarapítani akarja az alkal-
mazkodás elméletének adat-halmazát.

Fővárosi tudósítónk távirati jelentése alap-
ján közöljük az amerikai levél tartalmát. Az
akkoriban még ellenzéki vezérszerepet játszó
Apponyi tüzés, republikánus szellemtől áthatott
beszédet tartott. El volt ragadtatva mindattól,
amit az Egyesült államokban látott, hallott és
tapasztalt. A retorikailag gyönyörű beszédet ez-
zel a kijelentéssel fejezte be:

— Beldtom, hogy csak az az ország lehet
boldog és virágzó, amely köztársaság.

A banketten megjelent magyarokat ez a
kijelentés az első pillanatban meglepte, azután

elementáris erővel kitört a lelkesedés és vége-
hossza nem volt Apponyi ünneplésének.

Az idők azóta nagyot változtak, a koalíció
kormányon van és Apponyi Albert gróf, a volt
ellenzéki férfi I. Ferenc Józsefnek felelős mi-
nisztere. Most talán nem is szívesen gondol
vissza Apponyi arra a bankettre, amelyen a
szabadság földjén szerzett impressziók hatása
alatt a republikánus elvekért rajongott. Akkor
különböző is divat volt a respublica dicsőítése
és Apponyi nem sejtette, hogy rövidesen a
monarchikus államformában vezetőállásba jut.

EGYESÜLETI ELET.

(*) Az aradi Máv. dalegyesület tegnap tartott
közgyűlésén Vajda János Máv. ellenőrt egyhan-
gulag és nagy lelkesedéssel elnökké választotta.
Vajda János nemcsak a vasutasoknál, de a
város egész társadalmában kedvelt egyén és
így a dalárdának határozott nyeresége, hogy
Vajdát meggyerhette elnöknek.

A visszautasított tanulók.

Az aradi főgimnázium ügye.

Távirat Apponyihoz.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 3.

Az a jogosult panasz, amely az aradi
főgimnázium ez évi beiratásai alkalmával
ismét fölzdult, ez ideig nem nyert orvos-
lást. Sőt ma ismét több tanulót utasítottak
el, akik a harmadik és a negyedik osz-
tályba akartak beiratkozni. Ezek számára
tehát lehetetlenné tették, hogy az intézet-
ben megkezdett tanulmányaikat folytassák.

Annyival inkább fölháborító ez, mert
oly bajnak elhárításáról van szó, amelyre
maga az intézet tanári kara tizenöt év óta
sürgősen intézkedést. Tizenöt év óta kérik,
hogy a harmadik osztályt tegyék párhuz-
amosossá, mert azóta állandó tulzsufoltság
tapasztalható. És tizenöt év óta a közok-
tatásügyi kormány semmit se tett ez ügy-
ben. Temesvárott, Szegeden két fő-
gimnázium van, Arad pedig annyit se
kaphat meg, hogy egy osztályt párhuz-
amosossá tegyenek.

Az idén tetőpontjára jutott az eddig
is türelmetlen állapot. A harmadik osz-
tályba eddig hetvenhat tanulót vettek föl,
holott a törvény kimondja, hogy egy osz-
tályba csak hatvan vehető föl. Hat vidéki
szülőt visszautasítottak; ma pedig két
aradi fiú hiába akart a harmadik osz-
tályba beiratkozni.

A tulzsufoltság különben nemcsak ezt
az egy osztályt lepte el; ma már a ne-
gyedik osztályba se vettek föl egy jelentkezőt.
Az illető aradi fiú, a harmadik osztályt
jeles eredménnyel végezte, egy tekinté-
lyes állású aradi urnak fia.

Egy szülő, akinek harmadik osztályba
jelentkező fiát visszautasították, sürgős
táviratot intézett dr. Vass Bertalan nagy-
városi kerületi főigazgatóhoz, akitől ez a
válasz érkezett:

Körülményeket nem ismerve
nem intézkedhetem.

Vass.

A főigazgató különben csak néhány
napja foglalta el hivatalát. Tegnap érke-
zett meg a főgimnáziumhoz és a főreál-
iskolához körlevele, amelyben hivatalba

lépését tudatja és a tanári testület támo-
gatását kéri.

A főgimnázium beiratásai ezek miatt
tele vannak izgatott jelenetekkel. A visz-
szautasított szülők így fakadnak ki:

— Hát most mit csináljak a fiammal!
Más városba vigyem?

Megesett, hogy a harmadik osztályba
elkésztett jelentkezett egy aradi kisiparos
fia, a ki a második osztályban a legiőbb
tanulók egyike volt. Már nem lehetett volna
fölvenni; úgy segítettek rajta, hogy egy
battonyai szülőt, a ki már szabályszerűen
beíratta a fiát s a díjakat is lefizette, —
rábeszéltek, hogy az aradi fiú javára
mondjon le. A battonyai szülő a tanárok
kapacitálására végre hajlandó volt erre s
elhatározta, hogy fiát Makóra veszi.

Az aradi visszautasított tanulók szü-
leinek azt a tanácsot adják, hogy várja-
nak egy-két hónapig, a mikor a kimaradók
helyébe veszik föl őket.

Ennek dacára több szülő ma távirati
kéréssel fordult Apponyi Albert vallás- és
közoktatásügyi miniszterhez. Bizonyos,
hogy az aradi főgimnáziumnak ezen a ba-
ján, amely egyre kritikussá válik, most
már okvetlenül segíteni kell. Nemcsak az
érelkelt szülők jogos óhaja ez, de az
egész városé. Emellett pedig a tanügynek
szégyenfoltja az, hogy az iskolában csak
azoknak van részük, akik hamarabb és
előbbrejutnak a tülekedésnél.

HIREK.

Egy honvédtiszt kálváriája.

Arad, szeptember 3.

Országszerte nagy föltűnést keltett annak
idején László Imre szatmári honvédfőhadnagy-
nak esete. A hazafias érzelmű tiszt egy ven-
déglobben elhúzta a Kossuth nótát s ezért le-
fokozták. László több ízben könyörgött állásért
a kormánynál. Kihallgatáson jelentkezett Kos-
suth Ferencnél és Jekelfalussynál, de nem fo-
gadták. Andrássy Gyula gróf belügyminiszter
azt a tanácsot adta a lefokozott tisztnek, hogy
folyamodjék a határrendőrséghez.

László azonban nem várhatta be ügye elin-
tézését, hanem Berlinbe utazott. Itt két hónap
mulva azt az értesítést kapta, hogy kérését nem
teljesíthetik. Bátyja, László Béla gazdatiszt öcs-
ce érdekében többször levelet írt Kossuth Fe-
rencnek és Tódornak, akikkel a László-család
rokonságban van, de a könyörgő leveleket a
két Kossuth még válasza sem méltatta.

László Imre Berlinből Parisba ment, ahol
kihallgatáson jelentkezett Clemenceau minisz-
terelnöknél és Picquard hadügyminiszternél. A
francia miniszterek szívélyesen fogadták a
magyar alattvalót, aki előadta, hogy az idege-
nek légijába akar lépni. Clemenceau is,
Picquard is lebeszéltek kalandos tervéről a volt
magyar tisztet, aki intelligens ember létére se-
hogyszem illenék bele az idegen légio szemén-
szedett népsége közé. László reményeveszet-
ten ment vissza gyalog Berlinbe.

A hosszú ut fáradalmi teljesen megtörték
a szerencsétlen embert. Berlin utcáin lerongyo-
lódva, éhezve bolyongott a hajdani daliás hon-
védtiszt, aki a sok nélkülözéstől annyira meg-
betegedett, hogy kórházba kellett mennie. Né-
hány hétig feküdt László Imre egy berlini kór-
házban, ahonnan nemrégiben szabadult ki. A
berlini magyar-osztrák nagykövet nagynehezen
hazaszállította a beteg embert, aki a napok-
ban érkezett meg Magyarországra.

Most bátyjánál tartózkodik László Imre, a
kit a nélkülözések és szenvedések annyira

megviseltek, hogy a hajdani daliás tisztnek csak romjai maradtak meg benne. László tüdőszorvadásban és mellbetegségben szenved.

— Az országos mezőgazdasági kongresszus. Pécsről táviratozzák: Ma volt az országos mezőgazdasági kongresszusnak első napja. A kongresszust *Dessewffy* Aurél gróf főrendiházi elnök, a kongresszus elnöke nyitotta meg. Utána *Darányi* Ignác földművelési miniszter beszélt. A miniszter beszédében hivatkozott az elnöki megnyitó azon részére, amely a mezőgazdasági érdekképviselet szervezésével foglalkozik. *Darányi* kijelentette, hogy ezt a szervezkedést oktrojálás útján nem lehet megcsinálni. Végül azt fejtegette, hogy szép eredményt lehet elérni, ha az ipar és mezőgazdaság tényezői váltnak működnek. A miniszter beszédét a nagyszámu gazdaközönség lelkesedéssel fogadta.

— *Návay* Lajos a nemzetiségi kérdésről. *Návay* Lajos, a képviselőház alelnöke, a battonyai kerület országgyűlési képviselője e hó 4-én este Mezőkovácsházán az Alföld szálló nagytermében a kovácsházi járásban levő választói előtt beszámoló beszédet tart. A Ház alelnöke, hír szerint, ez alkalommal a horvát és a nemzetiségi kérdésről fog nyilatkozni.

— Küldöttségek József főhercegnél. Hatvanból táviratozzák: *József* főherceg ma fogadta *Hatvany* Deutsch Sándor kastélyában levő szállásán a hatvani hatóságok és felekezetek tisztelgését. A főherceg e hét végéig marad Hatvanban és részt vesz az itt folyó hadgyakorlatokon.

— Az aradi közös konyha. Az állami tisztviselők aradvidéki körének egy küldöttsége *Kosinszky* Viktor elnök vezetése alatt vasárnapon Nagybecskerekben időzött, hogy megismerje és tanulmányozza az ottani közös konyhát. A küldöttség tegnap tért vissza nagybecskereki utjáról és legközelebb részletesen be fog számolni a tapasztalatakról az aradi közös konyha előkészítő bizottságának. A tisztviselők köre alkalmasint még e héten értekezletet tart, amelyen a kiküldöttek kedvező jelentése alapján el fogják határozni, hogy mielőbb széleskörű mozgalmat indítanak az aradi közös konyha érdekében. Az előkészítő munkákat még e hónap folyamán befejezik, úgy, hogy esetleg már október 1-én megkezdhető az aradi közös háztartás vezetése.

— Nyugalomba vonuló városi tisztviselő. *Vlajkovic* Pál városi főpénztári ellenőr ma beadta nyugdíjaztatása iránti kérvényét. *Vlajkovic* harminckét éve áll a város szolgálatában, ahonnan most megrendült egészsége miatt távozik. Nyugdíjaztatási iránti kérvényét a tanács a nyugdíjügyi bizottság elé terjeszti.

— *Apponyi* az aradi tanítókhöz. *Apponyi* Albert gróf közoktatásügyi miniszter az aradi községi iskolák tanítóinak üdvözlő sürgönyére a mai napon *Varjassy* Árpád kir. tanfelügyelő címére a következő távirati választ küldötte:

„A községi tanerők üdvözlését köszönöm, szívből viszonzom és számítok buzgó hazafias támogatásukra a nemzeti erő gyarapításában. *Apponyi.*”

— Kitüntetett egyetemi tanárok. A király *Pertik* O.ó dr. és *Bársony* János dr. budapesti tudományegyetemi nyilvános rendes tanároknak, a felső oktatás és a tudomány terén szerzett érdemeik elismerésül, a magyar királyi udvari tanácsosi címet díjmentesen adományozta.

— A városi tűzoltók fizetésemelést kérnek. A városi tűzoltó legénység ma beadványt intézett a tanácshoz és ebben tizenöt százalékos fizetésemelést kért. A beadványt az e havi közgyűlés fogja tárgyalni.

— A Lőrinc napi díjlövészet. Régi hagyományokhoz híven, e hét végén tartja az aradi

polgári lövészegyesület Lőrinc-napi díjlövészetét. A díjlövészet alkalmából ez évben is, szeptember 8-án déli egy órakor, a városligeti nagyvendéglő termében díszebédet rendez.

— Légbe röpített palota. *Csikágó*ból táviratozzák: *Jamespeace* milliomosnak a palotáját ma dinamittal felrobbantották. A kár ötmillió korona. Azt hiszik, hogy a merénylet a csikágói játékbankok tulajdonosainak bosszúüve. A milliomos ugyanis, aki a város vezetésében helyet foglal, a legnagyobb szigorral járt el a játékbankok ellen.

— *Micsinay* ismét letartóztatták. A hirhedt postakocsi tolvajról, *Micsinay* Györgyről ismét érkezik hír. *Micsinay* csak nemrég hagyta el a fogházat és egy fővárosi vendéglőben kapott alkalmazást. Mint fővárosi tudósítónk táviratozza, a feltételes szabadságot élvező tolvaj a vendéglőből több apróságot lopott el. A gazdája feljelentésére *Micsinay*t letartóztatták. Most nemcsak azért ülnek felette törvényt, mert lopott, hanem azért is, mert feltételes szabadsága alatt újabb bűncselekményt követett el.

— *Barabás* Béla távozása. A hivatalos lap mai számában ez a két közlemény jelent meg:

I.

Az aradi ügyvédi kamara közhírré teszi, hogy *Barabás* Béla dr. aradi ügyvédet, Budapestre való elköltözése folytán, az ügyvédi lajstromból törölte.

II.

Az aradi ügyvédi kamara közhírré teszi, hogy *Tabakovits* György dr. aradi ügyvédet, Budapestre való elköltözése folytán, az ügyvédi lajstromból törölte.

Consumatum est . . .

— Az antwerpeni általános sztrájk. *Antwerpen*-ből táviratozzák: Az antwerpeni ösztönmunkásság sztrájkja még mindig tart. A sztrájk tartama alatt borzalmas jelenetek játszódnak le a város utcáin. Tízezer sztrájkoló és 30,000 családtag, tehát 40,000 ember a legszörnyűbb nyomorban van. Az éhező embertömegek megtámadják az élelmiszereket szállító kocsikat és kifosztják azokat. A rendőrség a legbrutálisabb módon bánik el a sztrájkolókkal. Tegnap egy angol vállalkozó sztrájktiltó munkásokat hozott Antwerpenbe. A tömeg a sztrájktiltókat megtámadta s csak a rendőrségnek sikerült a vérengzésnek elejét venni. A sztrájktiltó munkások rendőri fedezet alatt dolgoznak.

— A közgyám merénylője. Ma folytatta az aradi esküdttörvényszék a tárgyalást *Brinda* Antónia buttyini földmives bűnpörében, aki ez év áprilisában *Popa* György községi közgyámot egy hagyatéki pörből kifolyólag egy revolverlövéllel súlyosan megsebesítette. Az esküdtek igazmondása alapján a bíróság a vádlottat fél évi börtönrre ítélte, amiből öt hónapot a vizsgálati fogsággal kitöltöttek vett.

— Kiutasított szocialista pártvezérek. Fővárosi tudósítónk táviratozza: A szociáldemokrata párt központja ma *Nagybányá*-ról azt a távirati értesítést kapta, hogy a sztrájk szervezésére kiküldött központi megbízottakat, *Jócsák* Kálmánt és *Varga* Ferencet a rendőrség Nagybányáról kiutasította. Más híradások szerint a két szocialista pártvezért izgatás miatt letartóztatták.

— A sivatag királya. *Newyork* ből táviratozzák: A pittsburgi park állatseregletéből tegnap egy nubiai oroszán kiszabadult és egyetlen csapással agyonütött egy asszonyt. Azután egy rendőrtisztviselőre támadt, aki a fenevadat revolverével és egy doronggal elriasztotta. A rend-

őröknek revolverlövésekkel sikerült leteríteniök az oroszánt.

— Aktalopás a temesvári törvényszéken. Szenzációs és szinte hihetetlen aktalopás történt a napokban a temesvári büntetőtörvényszéken. A kormányzati épület harmadik emeletén levő büntetőtörvényszék hivatalos helyiségeiből eltűnt egy hatalmas iratcsomó. *Dörr* József volt máriaszentligeti ispán bűnyügre vonatkozta az iratok, aki ellen tudvalevőleg *Rónay* János máriaszentligeti földbirtokos feljelentést tett sikkasztás miatt. A vád szerint *Dörr* József több ezer koronát tulajdonított volna el és ellene meg is indult a bünyvádi eljárás. Fél éven át folyt a vizsgálat, amely idő alatt az iratcsomó hatalmasan gyarapodott; a hivatalos hatósági iratokon kívül voltak ott üzleti könyvek és elszámolások is. Ez a hatalmas iratcsomó három nap óta nyomtalanul eltűnt, mintha a föld nyelte volna el. Nagyon alapos a gyanu, sőt ezt biztosra lehet venni, hogy az iratcsomót ellopták. Több felette súlyos körülmény bizonyítja a gyanu mellett. Holnapra volt ugyanis kitűzve a vádtanács előtt az ügy tárgyalása. Pénteken azonban egy fiatal ember engedélyt kért az iratok megtekintésére, amit természetesen nem is tagadtak meg neki, mert ügyvédek, felek a hivatalos helyiségben betekintheznek az iratokba. Az iratcsomónak azóta nyoma veszett. A legszigorubb vizsgálat folyik most a törvényszéknél, de eddig teljesen eredménytelenül.

— *Mészáros* Ervin értékpapirjai. Fővárosi tudósítónk jelenli: Ma délelőtt a Rákóczi-uton egy asszony csomagot talált, amelyben 100,000 korona értékű biztosítási kötvény és több értékpapir volt. Az asszony a csomagot bevittte *A Nap* szerkesztőségébe, ahol megállapították, hogy az értékpapirok *Mészáros* Ervinnek, a híres vívóbajnoknak tulajdonát képezik.

— Birtokcsere. Az aradi kir. törvényszék telekkönyvében az elmúlt héten a következő tulajdonjogi változásokat jegyezték fel: *Juhász* Mátyás és neje *Nagy* Katalin eladják az aradi 4389 sz. tjkvben felvett *Gái* Kovács utca 5 sz. házat 1000 koronáért *Piti* Mihályné *Rácz* Annának. — *Duma* Lázár eladja az aradi 4201. sz. tjkvben felvett *Sörház* utcai üres telket 2000 koronáért *Duma* Jánosnak. — *Waldner* F. Károly és tulajdonos társai eladják az aradi 822. sz. tjkvben felvett *Forray* utca 4. sz. házat 35600 koronáért *Kohn* Lipótnak. — *Muntyán* Mária eladja az aradi 1677. sz. tjkvben felvett *Csutora* utca 9. sz. házat 800 koronáért *Kre*csunyn *Mihálynak*. — *Szemle*kán *Katalin* özv. *Iljin* F.óráné újból férj. *Bugariu* Nikáné eladja az aradi 4547. sz. tjkvben felvett 1 lánca földet 1440 koronáért *Szecsánszki* *Mihály* és neje *Fericsán* *Lenkának*. — *Zsemiye* *János* és neje *Darányi* *Mária* eladják az aradi 4260. sz. tjkvben felvett *Kasza* utca 12. sz. házat 6000 koronáért *Koncsek* *Lajos* és neje *Rohonyi* *Annának*. — *Tejfel* *András* és neje *Argyelán* *Iona* eladják az aradi 6686. sz. tjkvben felvett *Kasza* utca 18. sz. házat 4900 koronáért *Pintér* *Lajos* és neje *Engel* rdt *Katalinnak*.

— *Rovarpor*, bolhák, legyek, poloskák, svábok ellen leghatásosabb *Vojtek* és *Weisz*nál. 201

VÁROS ÉS MEGYE.

Aradváros közgyűlése.

— A tárgysorozat. —

Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottsága 1907. évi szeptemb-er hó 11-én d. u. 4 órakor rendes havi közgyűlést tart, amelynek tárgysorozata az alábbi:

1. A polgármester augusztus havi jelentése. 2. Ungvármegye közönségének felhívása *Bercsényi* *Miklós* emlékére Ungváron emelendő szobor költségeihez való hozzájárulás iránt. 3. *Csongrád*vármegye közönségének felirata a gör. kei. vallást követő magyar honfitársaink részére magyar nemzeti egyház szervezése iránt. 4. A pusztaszeri országos *Árpád*-ünnep rendező bizottságának felhívása az ünnepen való részvétel és a költségekhez való hozzájárulás iránt. 5. A székes főváros közönségének átirata az *Árpád* emlékszóbor költségeihez való hozzájárulás iránt. 6. Az országos magyar háziipar egyesület előkészítő bizottságának felhívása az egyesület tagjai sorába való belépése iránt. 7. Az üresedésben levő

adóügyi számtisztai állásnak választás utján való be-töltése. 8. Az egészségügyi bizottságnak jelentése a 10-ik gyógyszerár felállítására beadott kérvények tárgyában. 9. A tanácsnak előterjesztése a Maffei Gézártól iskolai célokra megvett telek tárgyában. 10. U. az. Fehér Szimion és nejétől iskolai célokra megvett Gáj Koszoru utca 16. sz. telek tárgyában. 11. Ekes Józseftől iskolai célokra megvett Csutora utca 12. sz. telek tárgyában. 12. U. az. Polednyák Odontól iskolai célokra megvett Mihály-utca 60—61 számú ingatlan tárgyában. 13. U. az. A létesítendő gyufagyár céljaira átengedendő telek tárgyában. 14. U. az. Az aradi üzletvezetőségi palota céljaira ingyen átengedendő 1200 négyszögöl Béla téri telek tárgyában. 15. U. az. A régi vágóhid területére egyrészenek kertészlakássá leendő átalakítása és a kapcsolatos költségek a temető alap terhére leendő utalványozása tárgyában. 16. U. az. Előterjeszti az automobil omnibusz szabályrendelet és üzomszabályzat tervezetét. 17. Moskovitz Zsigmond kérése a városi bérház épületeiben általa bérelt bolt-helyiségeknek kapuzattal való ellátása iránt. 18. Balázs Ferenc árvaházi igazgató kérése fizetésének visszamenőleg való megállapítása és az így elő álló 2583 korona 32 fillér többletnek utalványozása iránt. 19. Az adóügyi osztály indítványa a csatornázási szabályrendelet módosítása tárgyában. 20. Az árvaház 1908. évi költség előirányzata. 21. A városi zárszámadás 1906. évről. 22. A pénzügyi bizottság bejelenti, hogy számvizsgálóul 1907. évre Tedeschi Viktor törvényhatósági bizottsági tagot megválasztotta. 23. A tanács előterjesztése Bagi Sándor, Nádor Tódor, Szilágyi István, Suszterics János, Szabó Antal, Molnár János, Sejtényi Sándorné, Klaity János és Bérczy Lajos által emelt új épületek községi adómentessége iránt.

Óvás!

Mindenkit ez uton figyelmeztetek, hogy nóm, szül. Meistrovich Katalinnak se áru sem készpénz hitelt ne nyújtson, mivel én azt el nem ismerem és meg nem fizetem.
Arad, 1907. szeptember hó-3-án.

2137

Rosmanith Géza.

KOZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Uj-aradi heti gabonavasár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Uj-Arad, szeptember 3.

A kánikulai hőség helyett üdvösebb lenne ha egy kis esőt kapnánk, hogy a levegő lehűljön.

A gabonaüzlet irányzatú csendes. Az árfo-lyamok kissé gyengültek.

A mai piacon eladásra került:

1500 mm. buza 10 80 ig.

Tengeri 6.10.

Névleges jegyzés:

Rozs 8.50.

Árpa 6 90.

Zab 7.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, szeptember 3.

Kínálat és vételkedv mérsékelt. Elkelt 12,000 méter-mázsa alig tartott áron.

Az árak 50 kilonként számítva:

	Déli zárlat	5 órai zárlat
Buza októberre	11.45—11.46	11.47—11.48
Zab októberre	8.08—8.09	8.10—8.11
Rozs októberre	9.77 9.78	9.76—9.77
Tengeri 1908 májusra	6.10—6.91	6.92—6.93

Zárul 5 órakor:

Osztak hitelrészvény	637.25
Magyar hitelrészvény	747.25
Osztak-magyar államvasuti részvény	658 —
Déli vasut	159 75

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Szeptember 3. —

Magyar elsőrendű: Oreg nehéz páronként 400 kilo-grammon felüli súlyban — fillérig; közép páronként 500—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban 135—136 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilo-grammig terjedő súlyban 136—137 fillérig; könnyű páron-ként 250 kilogrammig terjedő súlyban 137—138 fillérig.

TORVÉNYKEZÉS.

§ Az amerikai férj merénylete. *Gitling* Ká-roly mészárossegéd — mint azt annak idején megirtuk — az elmúlt csütörtökön Amerikából jött haza, hogy leszámoljon itthon maradt feleségével, aki felőle hallani sem akarva, idehaza más férfiak szerelmével vigasztalódott. Az el-keseredett férj agyonlőtte a rossz asszonyt s miután a rendőrségen kivallatták, átkerült az ügyészség fogházába. Tegnap délután *Kiss* Ist-ván vizsgálóbíró kihallgatta *Gitlinget* s aztán elrendelte ellene a vizsgálati fogságot. A sze-rencselen ember nem is appellált, hogy a pöre mielőbb tárgyalásra kerüljön.

§ Állat az — apában A napokban Buda-pestben letartóztatott *Totzel* Mihály szörnyű bü-néhez hasonló az az eset, amely miatt a buda-pesti törvényszék ma mondott ítéletet *Molnár* András napszámos felett. Molnárnak azonban még súlyosabb a bűne. Ez a vedállat ugyanis egy egészen fejletlen leánygyermekét rontotta meg, míg amaz a már felnőtt leányával folyta-tott bűnös viszonyt. A törvényszék, zárt ajtók mögött tartott tárgyalás után, az állatias apát négy évi fegyházzal sújtotta. Ugy a közbíró, mint az elítélt felebbezett.

IDEGENEK ARADON

— Szeptember 3 —

Fehér Kereszt-szálloda. Horovitz Lipót nagy-bérlő Talya. — Zucker Miksa gyáros Nagyvárad. — Bleir A. igazgató Gurahonc — Kertész Mihály dr. ügyvéd Ipolyság. — Székely Aladár dr. ügyvéd Nagyvárad. — Nagy Gyula kereskedő Sepsiszent-györgy. — Walter Jónás vállalkozó és neje Sze-ged. — Tisza Lajos kereskedő Sopron. — Deutsch Gyula dr. orvos Tiszafüred. — Róth Bertalan ke-reskedő Besztercebánya. — Ekkert Jakab főügyész Kassa. — Bonka Ferenc ácsmester Kaposvár. — Glancz István ügynök Miskolc — Huber Lajos gyógyszerész Jászberény. — Albritter Dániel nagy-birtokos Győr. — Havák Gábor igazgató Sziszek. — Heller Adolf fakereskedő Maros-Ludas. — Filipe Géza igazgató titkár Kolozsvár. — Engel Gusztáv dr. ügyvéd Késmárk. — Kis Manó tisztviselő Lukaretz. — Krausz Gyula utazó Budapest. — Kenesi Frigyes utazó Budapest. — Kartal Manó utazó Budapest. — Friedman Rudolf utazó Budapest. — Schneller Hugó utazó Budapest. — Moskovitz Sándor utazó Buda-pest. — Braun Simon utazó Budapest. — Wappel Viktor utazó Budapest. — Gyies Sándor utazó Bécs. — Brandstetter Emánuel utazó Bécs. — Frölich Emil utazó Bécs. — Böhm Hugó utazó Bécs. — Zinner Imre utazó Szeged. — Feitler József utazó Genf. — Laznicska Ferenc utazó Saar. — Szönyeg Dezső dr. ügyvéd Budapest. — Stein Simon vegyész mérnök Gurahonc. — Kisvestér A. dr. vegyész Ujvidék.

Központi szálloda. Horváth József dr. orsz-képviselő Budapest. — Csiky Dénes birtokos és gvermekői Seprős. — Basch Simon birtokos Fel-egyháza — Dénes Jakab dr. ügyvéd és neje Bu-tyin. — Márky Ferenc lelkész és neje Okány. — Löwy Adolf kereskedő Szeged. — Klima Richard kereskedő Bécs. — Vidor Fülöp kereskedő Buda-pest — Mandl József kereskedő Budapest. — Lá-zár Károly honvéd alezredes és családja Trencsén. — Zagon Károlyné ny. tanár neje Beregszász. — Kalkbrener Antalné főigazgató neje Karánsebes. — Reiter Ferenc mérnök Budapest. — Nazzady Pál ker. kapitány Budapest. — Szekendy Pál intéző Sikula. — Muzslay Zoltán intéző Seprős. — Lem-berger Dezső utazó Budapest. — Birnbaum Jakab utazó Berlin. — Feigelstock Mór utazó Budapest. — Mikó Béla főmérnök Budapest — Nagy Lajos szállodás Miskolc. — Bogoczán Szevér szolgabíró Pécska. — Pilsz Sámuelne birtokos Sikula. — Steiner Rudolf dr. orvos Turahegy. — Leitner Már-ton fakereskedő Soborsin. — Weisz Márkus utazó Budapest. — Réh József utazó Budapest. — Kiorsz-ki József utazó Budapest. — Tenner Soma utazó Budapest. — Neingartner Frigyes utazó Budapest. — Csermák Vince utazó Budapest. — Lunzer Pál hivatalnok Budapest. — Fon Sándor utazó Bu-dapest. —

NYILTTER.*

Limbeck János és fia

első magy. kir. szab. ércokoporsó-gyára és temetőrendező intézetéből.

Arad, színház-épület. Városi és megyei telefon: 93.

Özv. Bayer Jánosné szül. Hopfer Irma. a saját, ugy nagyszámu rokonai, jóbarátai és ismerősei nevében is fájdalomtól meg-tört szívvel tudatja forrón szeretett és felejthetetlen jó férje, jóbarát és ismerős

BAYER JÁNOSNAK,

f. évi szeptember hó 2-án, délután 1 óra-
kor, életének 52-ik és boldog házasságuk
12-ik évében hosszas szenvedés és a hal-
dóklók szentségének ájtatos felvétele után
történt jobblétre szenderültét.

A boldogult földi maradványai szept-
ember 4-én d. u. 5 órakor fognak De-
zseffy-utca 4. számú házban a róm. kat.
szertartás szerint beszenteltetni és a felső
temetőben örök nyugalomra tétetni.

Az engesztelő szt.-mise a boldogult
lelki üdvéért szeptember 5-én d. e. 10
órákor fog a főt. minorita-atyák szent-
egyházában az egek Urának bemutatatni.

Áldás emlékére!

Arad, 1907. szeptember 2-án. 2136

Köszönetnyilvánítás.

Ez uton mondok köszönetet

a „Duna“ biztosítótársulatnak,
hogy a nála biztosított összeget a legrö-
videbb idő alatt hiánytalanul kifizette.

Arad, 1907. szeptember 3.

2139

Özv. Papp Miklósné.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazon kedves ismerős és jó-
barátunknak, kik szeretett gyerme-
künk

MÜLLER ARTHUR

végtségén, ugy személyes meg-
jelenésökkel, részvét nyilvánításaik,
avagy koszoruk küldésével igyekez-
tek mély fájdalomukat enyhíteni, ez-
uton mondunk hálás köszönetet.

Arad, 1907. szeptember 2.

2127

Müller Vilmos és családja.

A Bőr- és Lithion-tartalmú

Salvator- forrás

kitűnő sikerrel használtatik
vesebajoknál, a húgyhólyag bán-
talmainál és köszvénynél, a cukor-
betegségnél, az emésztési és léleg-
zési szervek hurutjainál.

Húgyhajtó hatása!

Vasmentes! Könnyen emészthető!
Teljesen tiszta!

Kapható áruházykereskedésekben vagy a
Szinye-Lipőci Salvatorforrás Vállalatnál
Budapest, V. Rudolfstr. 8.

Iskola- könyvek

és

iskolaszerek

az összes aradi és vidéki
iskolák részére

Ingusz

I. és Fia

könyvkereskedésében

Arad,

267

Weitzer János-utca

Iskolakönyvek

1907—8-ra.

KERPEL IZSÓ

könyv- és papirkereskedése

Araden, Andrassy-tér 20. szám,

(Fischer Eliz-palota.)

Van szerencsém tisztelettel tudatni,
hogy üzletemben

iskolakönyvek

az összes helybeli és vidéki tanintézetek
részére az előirt legújabb kiadá-
sokban, tiszta és kifogástalan
állapotban,

használtan is,

félárban

leggondosabban fertőtlenítve,

kaphatók.

Minden tölem vásárolt tankönyv használha-
tóságáért szavatolok.

Az összes tanszerek

u. m.: füzetek, rajztömbök, vonal-
zók, körzők, festékek, stb. első-
rendű minőségben és nagy válasz-
tékban vannak raktáron. 2104

Az izraelita ünnepekre való
makzoro és imakönyvek

üzletemben nagy választékban kaphatók.

Igen jutányos árak,

gyors és pontos kiszolgálás!

A n. é. közönség szives pártfogását
kéri kiváló tisztelettel.

Kerpel Izsó,

könyv és papirkereskedése, kölcsönkönyv-
tára és zenemű-kölcsönző intézete.

Ponni-kocsi

teljesen új
egy és két lóra
eladó.

Cím megtudható a kiadó-
ban. 2067

Gyakornok

kerestetik

2133

Seidner Rudi

gabona cég

A r a d.

Hattyu-mosóda!

Van szerencsém a n. é. közönség szí-
ves tudomására hozni, hogy

mosódámban

az általam legújabban feltalált fényvel
gyönyörűen fenyezett **lucoket, kézelő-
ket és gallérokat tudok tisztítani,**
amelyek ennek használata által olyanokká
lesznek, mintha újak volnának.

Ajánlom tisztító intézetemet, amely-
ben minden fehérnemű tisztítását, mosá-
sát és vasalását mersékelt árak mellett
elvállalom.

Vidéki megrendelések 48 óra alatt el-
készülnek és pontosan elküldetnek.

Tisztelettel

Stefán Józsefné

ARAD,

1490

Tökölly-tér, román templom épület,
a kis posta mellett.

Zsup- szalma

2181

10000 kéve eladó.

Faragó Gyula

bérgazdasága Arad-Gáj.

Pósta: Arad-Gáj.

Telefon szám 151.

Nagy
könyvkötészet.

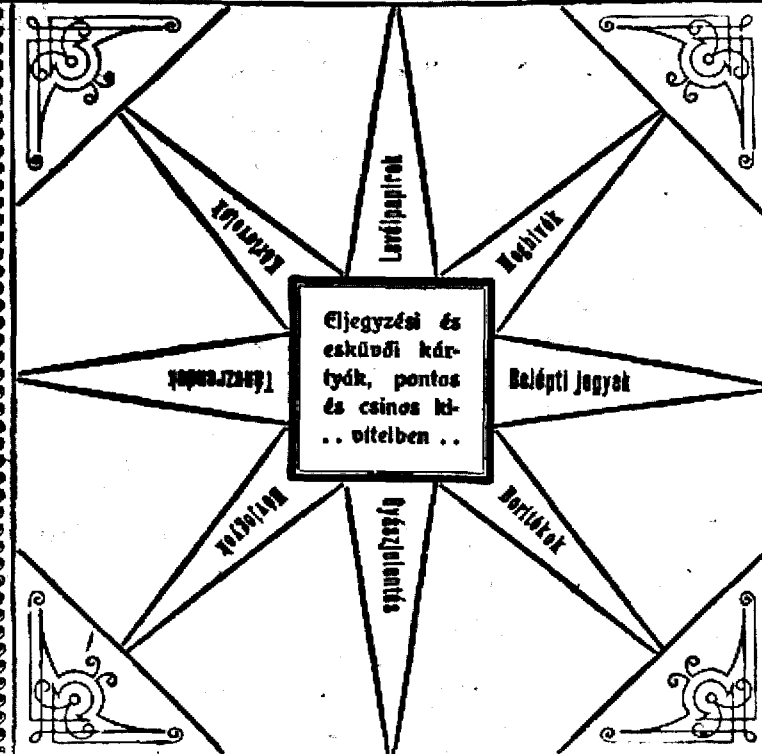
ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

KÖNYVNYOMDÁJA

ARADON, JÓZSEF FŐHERCEG-UT 22. SZ.

Betű-
tömő tőde.Ajánlja
kifőnben berendezett és
a mai kor igényeinek
teljesen megfelelően fel-
szerelt

NYOMDÁJÁT,

hol mindennemű nyom-
tatási munkák gyorsan,
pontosan és a legme-
dettebb kivitelben ju-
tányos árban készített-
nek el.

Aradi Közlöny

a legnagyobb és legter-
jedtebb vidéki politikai
napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Helyben:

1 évre . . . 24 korona.
1 hóra . . . 2 korona.

Vidéken:

1 évre . . . 28 korona.
1 hóra . . . 2 kor. 40 f.

Szerteszórási telefon 357.

Kiadóhivatal . . . 161.

Telefon szám 184. **Mosóintézet átvétel!** Telefon szám 184.Van szerencsém a t. közönség tudomására adni, hogy a hosszú évek óta fen-
álló és teljes megelégedésre működő, legjobb hírnévnek örvendő**Bettelheim-féle mosóintézetet**Aulich Lajos-utca 2. szám átvettém és annak szakzerű kezelését személye-
sen fogom tovább vezetni. — Főelőnye intézetemnek, hogy a mosást és tisztítást
hársilag kezel, minden vegyszer mellőzésével, kizárólagosan kézimó-
sással, melynek következtében a ruha nincs kitéve időelóttl romlásnak.Sok éven át szerzett tapasztalataim remélmi engedik, hogy kifogástalan munka
szállítással ki fogom érdemelni t. megrendelőim feltétlen bizalmát.

Kiváló tisztelettel

753

FISCHER LIPÓTNÉ,

a Bettelheim-féle mosóintézet utóda Aulich Lajos-utca 2. szám.

Nagybuttyini
ORSZÁGOS VÁSÁR
mindenféle
állatfelhajtással
szeptember 16-án
lesz megtartva.

**Lábizzadás,
hónaljizzadás**

ellen meglepő jó hatásu szer a Hajós-féle

általános hintőpor,

szárit, — szagtalanít.

Ára egy doboznak 70 fillér.

313

Tyúkszemétől

mindenki megszabadul a világhírű törvényesen védett Hajós-féle

ANAGALLIN

használata által. — Ára egy üvegnek 70 fillér.

„NEVER“amerikai gummikülönlegesség, a képzelhető legjobb óv-
szer. 6 db egy eredeti fémdobozban 2 kor.

Poloskák kiirtására legjobb szer a Phenolsav.

Ára egy üvegnek 70 fillér.

Fenti szerek valódi minőségben kaphatók:

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyvegyészeti laboratóriumában

Arad, Andrásy-tér 22. sz. a megyeházzal szembe.

APRÓ HIRDETESEK.

AKINEK

ismeretség híján

házasúrnóra,
nevelőre,
üzletvezetőre,
könyvelőre,
segédre,
ispánra,
gazdatisztára,
kulcsárura,
vinczellőre,
kertészre,kulcsárnóra,
gazdaszónyára,
szakácsnóra,
szobaleányra,
házi- vagy
irodaszolgára,
pénzbeszedőre,
házmesterre,
stb.-re
van szüksége.

AKI

eladni kíván

buzort,
zongorát,
bort,
gyümölcsöt,
gabonát,üzletet,
műhelyt,
lakást stb.;
vagy

AKI

bérbeadni kíván

birtokot,
házat,
vadászterü-
letet,halászatot,
telket,
kocsit,
lovat,

AKI

mindesekét vétel vagy bérbevitel cél-
jából keresi;

AKI

valamely állást betölteni kíván: legbizto-
sabbán értezt, ha az„ARADI KÖZLÖNY”
kis hirdetési

rovatát használja.

Üzlethelyiség,

lakással együtt, Fejsze-utca 18.
szám alatt bérbeadandó. Bővebbet
ugyanott. 2185

Kerestetik

azonnal belépésre
aradi családhoz intelli-
gensebb kisasszony
(esetleg német ajku) 3
gyermek mellé. Czim a
kiadóhivatalban.

Egy rövid zongora megvételre

kerestetik. Ajánlatokat ár és cím
megjelölésével a kiadóhivatal to-
vábbít.

Őszi szezon 1907.

a legújabb francia blouse album
színes divat képekkel INGUSZ I.
és FIA könyvkereskedésében kap-
hatók Arad, Weitzer János-utca.
Arad- és temesmegyei telefon 517.
861

Egy iskolás leány

teljes ellátásra felvétetik magányos
urnőnél. Cím a kiadóban. 2126

Egy üveges segéd,

ki a képkeretezésben és üvegezési
munkákban jártas ajánlatát kérem.
Fischer Mór üveg, porcellán keres-
kedésében Arad. 2132

Makzörök és imakönyvek

(az izr. ünnepekre valók) üzletem-
ben nagy választékban kaphatók. Ve-
szek könyvtárakat. Kezpel Izsó
könyvkereskedő, Aradon. 1921

Szép nagy leanderek

eladók. Darabja 10 kor. Ugyanott
jó karban levő toló-kocsi is eladó.
Bővebbet a kiadóhivatalban. 2125

Egy billiárd asztal

jutányosan eladó Teleki-utca 15.
szám alatt.

Egy jó karban levő 2 lóerős

gázmotor

jutányos áron eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Arad sz. kir. város polgármesterétől.

Ad 3516—1907. pm.

Hirdetmény.

A Hertschka Mór alapítvány
megüresedett egy reáliskolai ala-
pítványi helyének betöltésére 3516
1907. pm. szám alatt 1907. évi
augusztus hó 10-én kibocsájtott
hirdetményben a pályázatok be-
nyújtására kitűzött határidőt 1907.
évi szeptember hó 15-ig meghosz-
szabítom.Aradon, 1907. évi augusztus
hó 28-án.Varjassy,
polgármester.

2161—1907. szám.

Árlejtési hirdetmény.

Az Aradvármegyébe kebelezett Kisjenő község által épi-
tendő közbiztonsági építési költségeire 5509 korona 31 fillér en-
gedélyezve lévén a felsőbb hatóság által, ennél fogva ezen
építkezés biztosítása tárgyában folyó évi szeptember hó 7-ik
napján délelőtt 10 órakor Kisjenő község hivatalos helyiségében
megtartandó árlejtésre vállalkozni óhajtok meghivatnak azzal,
hogy a terv és költségvetés a község házában betekinthető és
azokból tájékozódás szerezhető.

Kisjenő, 1907. évi augusztus hó 31-én.

2134

Községi előljáróság.

Utazó bundák és báli belépők

— kölcsön adatnak —

1280

Sztruhár Testvérek

Arad, Deák Ferenc-utca 2.

Szücsárúk, madár- és állattömések.
Krimmer- és szövetsapkák nagyban
— készítése és eladása. —Javításokat, átalakításokat gyorsan
és jutányosan vállalunk. Azonkívül
mindennemű tárgyakat a molyok meg-
óvásától, szörme, szövet, posztó, sző-
nyeget, ablakfüggönyök s ezekhez
hasonlót elvállalunk. Gondozás biztos
és molymentési szert használunk a
mi s a j á t találmányunk és csakis
e g y e d ű l i intézetünkben található.Mesés szép lesz
minden hölgy

a Hajós-féle világhírű

ARADI IBOLYA-CRÉME

bámulatos hatásától.

Szeplő, májfolt, bibiros,

bőrvörösséget és mindennemű arczfész-
lanságot varázsszerűen gyorsan eltüntet.A párizsi és londoni hygienicus kiállítás nagy aranyérmekkel, ke-
rezzel és díszoklevéllel kitüntetve.

Egy tégelynek ára 1 kor., dupla tégely 2 kor.

Ibolya szappan 70 fillér, Ibolya tej 1 kor.
és Ibolya hölgyer 1 korona 20 fillér.Ovakodjunk értéktelen utánzatok és hamisítványoktól.
A bevásárlásnál csakis Hajós-féle aradi készítményeket tessék
kérni és elfogadni, minden más ajánlatot visszautasítani.

Kapható a készítőnél:

313

HAJÓS ÁRPÁD gyógyszerárán

Arad, Andrassy-tér 22., a megyeházzal szemben,

további Földes Károly, Kocsis Pál, Ring Lajos, Nauer Lajos, Vajtek
Kálmán, Berger Gyula gyógyszerárán, és Vajtek és Wolcz drogeriájában.

Hámory-gazdaság

ajánlja sajáttermésű nemesfajú

sárga és görög

DINNYÉIT.

Kaphatók: 1980

Deák Ferenc-utca 3., az udvarban.

Szabad kézből eladó a kuvini hegyen egy jó karban lévő

S Z Ő L Ő

kolnával ellátva.

Bővebbet **Pakurár Tódornál**, Mikalacán 70. házszám. 2056

Diamant Ferenc

villanyvilágítás, telefon és csengő berendező

Atzél Péter utca 2.,

a színház lébejárásával szemben. Bohus-udvarban.

Csillárok és lámpák

gáz és villanyra.

Az aradi gásgyárban leégetett

valódi **Auerek** raktára.

(Drbja 60 fill.)

Csövegcsere, erezék, tulipánok, villanykörtek, lámpa szerek és szerelési anyagok legjobb minőségben legolcsóbban kaphatók. 963

Fogorvosi

és

fogtechnikai műterem.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy Aradon, József főherceg-utj 1. sz. házban

fogorvosi és fogtechnikai

műtermet nyitottam, a hol minden a szakmába illő műtéseket pontosan és és jutányosan végzek.

Kiváló tisztelettel

VAJDA BENŐ

1572 fogorvos.

ISKOLAOLTÓNYOK

FIUK, GYERMEKEK ÉS LEÁNYKÁK részére

a legizlésebb kivitelben: legolcsóbb árban

NEUMANN M.

CS. ÉS KIR. UDV. SZÁLLITÓNÁL

ARAD.

Szabott árak!!

Szabott árak!!

Feltűnő újdonság!

DÉLICE

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé más nem szívhat

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.

Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdája.

Nyomatott Kurzweil János és Társa budapesti festékgyárának festékével.

Földes Kelemen

orvosi laboratoriuma

Aradon, Deák Ferenc-utca.

Végez:

hugy, köpet, bélsár, gyomor-tartalom és hányadék, vér, koros folyadék-gyülemek, epe és húgykőképződmények, nemi szervek váladékai, torok lepedék, ondó, anyatej és korszövettani vizsgálatokat mér-sékelt díjazásért.

Permetező javítások elfogadtatnak.

M. kir. szabadalmazott

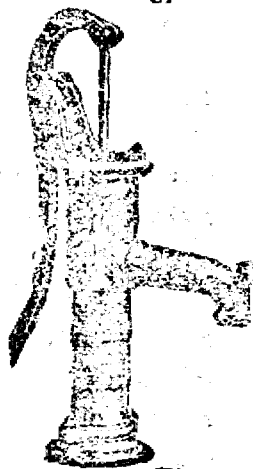
Borszivattyuk

is hozzá való legjobb minőségű gummi csövek legolcsóbb gyártáron.

A szivattyu hengerből a bor utolsó cseppig kifolyik, a szőlő magvak, réjak és egyéb tisztatlanságok azonnal továbbíthatnak, ezáltal a szivattyu nem romlik és a bort nem renthatja, a gépezet jó működésért 3 évi jótállás, ingyen javítás

Tüzi fecskendők

Súlyó szelepekkel. Közö-geknek legalkalmasabb, mert homokos és sáros víz használata nélkül sem tagadják meg a szolgálatot, — a gép jó működésért 3 évi jótállás (ingyen javítás), hozzá való országos egységes csapárok és a legjobb minőségű beüli gummirozott, kendercsövek a legolcsóbb árban.

Kutak

a hozzávaló csövekkel olcsóbbak és jobbak, mint bármely beivagy külföldi gyárban.

Hönig Otto

n. királyi szabadalmazott tüzi fecskendő és szivattyu készítő. 290

Arad, Rákóczi-utca 27. sz.